

COM(2025) 791 final – Comunicare Comună către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Scutul european pentru democrație: consolidarea democrațiilor puternice și reziliente

Obiectivele comunicării: Prezenta comunicare oferă o abordare strategică pentru protejarea, consolidarea și promovarea democrației în UE pe termen lung. Aceasta subliniază angajamentul ferm al Comisiei de a consolida reziliența democratică în întreaga Uniune și disponibilitatea sa de a colabora cu alte instituții și organisme ale UE, cu statele membre ale UE, cu parteneri din vecinătatea UE, cu părțile interesate relevante, precum și cu cetățenii, în scopul de a aborda provocările cu care se confruntă democrația.

În cadrul acestei abordări strategice sunt anunțate o serie de acțiuni, care vor fi puse în aplicare treptat până în 2027. Statele membre vor juca un rol esențial în atingerea acestor obiective, iar Comisia va depune în continuare eforturi pentru a asigura asumarea în comun a responsabilității.

Pentru a asigura monitorizarea politică a punerii în aplicare a prezentei comunicări, Comisia va informa periodic Parlamentul European și Consiliul. Comisia va organiza un forum ministerial anual la nivel înalt pentru a face bilanțul acțiunilor desfășurate în cadrul Scutului european pentru democrație și pentru a facilita schimbul de bune practici, prin implicarea atât a actorilor instituționali, cât și a celor neinstituționali. De asemenea, Comisia va colabora cu interlocutorii și cu părțile interesate de la nivel național și local.

Scutul european pentru democrație este un element integrant al abordării proactive pe care Comisia o adoptă pentru a apăra și a susține valorile UE. Strategia UE pentru societatea civilă vine în completare eforturilor depuse de Comisie prin promovarea unui angajament mai ferm cu organizațiile societății civile și prin încurajarea unui spațiu civic prosper în întreaga UE.

**Examinare/dezbatere
fără termen pentru
finalizarea documentului:**

Comisia pentru afaceri europene

Aviz/proces-verbal:

Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări

Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități

Comisia pentru constituționalitate

Termen pentru depunerea avizului/procesului-verbal:

17 februarie 2026

COMISIA
EUROPEANĂ

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII PENTRU AFACERI
EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 12.11.2025
JOIN(2025) 791 final

**COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Scutul european pentru democrație: consolidarea democrațiilor puternice și reziliente

„Numai demonstrând că democrația este în slujba cetățenilor și că aceasta își atinge obiectivele putem crea o Uniune mai puternică. Europa poate prospera numai dacă și democrația prosperă.”

Președinta Ursula von der Leyen, Premiul Internațional Charlemagne

1. Introducere

Democrația este piatra de temelie a Uniunii Europene; aceasta este esențială pentru consolidarea **păcii**, a **securității**, a **prosperității economice**, a **competitivității** și a **coeziunii sociale**. Fundamentele democrației rezidă în oameni liberi, alegeri libere și corecte, mass-media liberă și instituții și procese democratice puternice. Democrația este mai mult decât un sistem de guvernare, este modul nostru de viață – ne protejează drepturile și libertățile, garantează egalitatea în fața legii, promovează societăți deschise și juste și asigură că cei aflați la putere pot fi trași la răspundere. Cetățenii UE consideră că democrația, drepturile omului și statul de drept reprezintă principalul punct forte al UE¹.

Într-o perioadă în care numărul confruntărilor geopolitice, al conflictelor internaționale și regionale, precum și al perturbărilor tehnologice este în creștere, democrațiile noastre sunt supuse unor presiuni interne și externe. Regimurile autoritare consideră că democrațiile reprezintă o amenințare și utilizează tactici din ce în ce mai agresive, inclusiv bazându-se pe intermediari statali sau nestatali, pentru a le fragiliza. Dacă democrația înseamnă reunirea diferitelor voci ale societății și găsirea unor soluții comune, regimurile autoritare încearcă să creeze sau să amplifice diviziunile, să instrumentalizeze conflictele, să discrediteze actorii democratici, în special mass-media liberă și societatea civilă, precum și să submineze alegerile libere și corecte. Scopul lor este de a eroda încrederea cetățenilor în instituțiile democratice și în capacitatea democrației de a veni în sprijinul cetățenilor.

Aceasta este o preocupare presantă pentru UE, pentru țările din vecinătate și pentru democrațiile din întreaga lume. Sprijinirea țărilor candidate și țările potențial candidate la aderarea la UE în contextul eforturilor lor de susținere și consolidare a democrației este esențială. Unele dintre acestea au fost ținte ale unor tentative masive de destabilizare și imixtiune. Pe lângă războiul său violent de agresiune împotriva Ucrainei, Rusia intensifică atacurile hibride, purtând o luptă de influență împotriva Europei. Tacticile utilizate atacă în profunzime structura societăților noastre și pot avea efecte de lungă durată. Răspândind discursuri înșelătoare, recurgând uneori la manipularea și falsificarea faptelor istorice, acestea încearcă să erodeze încrederea în sistemele democratice.

Aceste amenințări nu au caracter izolat, ci alimentează și agravează alte provocări importante cu care se confruntă în prezent democrația. Printre acestea se numără creșterea extremismului și a polarizării, scăderea nivelului de încredere și de implicare, amenințările la adresa integrității alegerilor, a pluralității dezbaterii publice și a libertății de exprimare, precum și

¹ Potrivit sondajului Eurobarometru Flash 550 „Provocări și priorități în UE”, din iulie 2024, primul punct forte al UE identificat de europeni a fost respectarea democrației, a drepturilor omului și a statului de drept (38 %).

deteriorarea mediului în care își desfășoară activitatea jurnaliștii și societatea civilă². Aceste provocări survin în contextul unei transformări digitale la nivel profund a societăților noastre, care a remodelat modul în care are loc dezbateră publică, modul în care circulă informațiile și modul în care cetățenii se implică în sfera publică. Acest fapt a creat noi oportunități semnificative pentru cetățeni de a avea acces liber la informații, de a-și exprima opinia și de a participa la viața publică și la dezbateră democratică. Cu toate acestea, a scos la lumină și a creat noi vulnerabilități. Opiniile oamenilor sunt influențate din ce în ce mai mult de surse personalizate bazate pe algoritmi, care limitează spațiul comun pentru dezbateri democratice. Platformele de comunicare socială au, de asemenea, un impact asupra sustenabilității modelelor de venituri obținute de mass-media. Evoluțiile din domeniul inteligenței artificiale (IA) pot avea, de asemenea, un impact grav asupra spațiului democratic, inclusiv asupra proceselor electorale.

Protejarea democrației și consolidarea rezilienței democratice a cetățenilor, a societăților și a instituțiilor reprezintă un efort colectiv de urgență, care necesită o abordare la nivelul întregii administrații și la nivelul întregii societăți. Acest lucru este necesar nu numai pentru a menține valorile UE, ci și pentru a asigura securitatea Europei și pentru a-i proteja independența, libertatea și prosperitatea. Instituțiile UE, statele membre, țările candidate și țările potențial candidate la aderarea la UE, societatea civilă și sectorul privat joacă fiecare în parte un rol esențial, ghidat de valorile noastre comune. Cetățenii noștri și libertățile lor trebuie să fie în centrul tuturor acestor eforturi.

2. Scutul european pentru democrație

Se înregistrează un grad din ce în ce mai mare de conștientizare a provocărilor comune cu care se confruntă democrațiile din întreaga UE și de la nivel mondial și se iau deja măsuri la toate nivelurile. Statele membre au instituit noi organisme și noi capacități pentru a-și consolida reziliența democratică națională. Actorii politici și o comunitate largă de cetățeni și grupuri active au condus apelul la acțiune și contribuie la formularea unui răspuns.

UE a instituit un cadru juridic și de politică solid, ancorat în Planul de acțiune pentru democrația europeană³ din 2020 și în pachetul din 2023 privind apărarea democrației⁴, pentru a contribui la coordonarea, mobilizarea, completarea și consolidarea acestui efort colectiv.

Pe baza acestui cadru, prin scutul european pentru democrație, Comisia și Înalțul Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate prezintă un set de noi măsuri în trei domenii prioritare, menite să consolideze democrațiile puternice și reziliente prin:

² Raportul de analiză prospectivă strategică pe 2025 Reziliență 2.0: consolidarea capacității UE de a prospera în condiții de turbulențe și incertitudini, COM(2025) 484 final și „Regândirea rezilienței societale într-o perioadă de polieriză”, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142772>.

³ Comisia Europeană, Comunicarea privind Planul de acțiune pentru democrația europeană, COM(2020) 790 final.

⁴ Comisia Europeană, Comunicarea privind apărarea democrației, COM(2023) 630 final. Ca parte a acestui pachet, Comisia a propus o directivă privind activitățile de reprezentare a intereselor desfășurate în numele țărilor terțe, care este în prezent dezbătută de colegiitori.

- **consolidarea conștientizării situației și sprijinirea capacității de răspuns pentru a proteja integritatea spațiului informațional;**
- **consolidarea instituțiilor democratice, a organizării de alegeri libere și corecte și a independenței mass-mediei libere;**
- **stimularea rezilienței societății și a implicării cetățenilor.**

Pentru a sprijini o mai bună cooperare și coordonare în abordarea mai multor aspecte din cadrul acestor domenii prioritare, un **Centru european pentru reziliența democratică** (denumit în continuare „centrul”) va reuni cunoștințe de specialitate și resurse de la nivelul tuturor statelor membre, al țărilor candidate și țările potențial candidate la UE, precum și de la nivelul instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor UE, inclusiv Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), după caz. Centrul va facilita **schimbul de informații** și va **sprijini cooperarea operațională și consolidarea capacităților** pentru a face față amenințărilor comune în continuă evoluție, în special acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și ingerințelor străine (FIMI) și dezinformării. Scopul său va fi de a îmbunătăți conștientizarea situației și capacitatea de a anticipa și detecta amenințările, de a dezvolta un sistem solid și coordonat de alertă timpurie și de a sprijini capacitatea de răspuns rapid. Centrul va sprijini totodată creșterea gradului de conștientizare pentru a pregăti și a capacita societățile și instituțiile, sporindu-le nivelul de reziliență la manipularea informațiilor și la dezinformare. Activitatea sa va contribui la consolidarea abordării UE la nivelul întregii societăți pentru a consolida nivelul de pregătire, pentru a spori gradul de sensibilizare și pentru a consolida reziliența democratică.

Scutul european pentru democrație va contribui la consolidarea democrațiilor noastre și le va permite europenilor să își exercite drepturile, să își formeze și să își exprime opiniile în mod liber, precum și să se implice și să participe în mod activ și în condiții de siguranță la viața democratică a Uniunii. Acțiunile sale vor consolida instituțiile democratice, vor proteja integritatea alegerilor și vor sprijini libertatea și pluralismul mass-mediei, astfel încât democrațiile noastre să rămână puternice, deschise și pluraliste și bazate pe încrederea cetățenilor. Scutul va fi pus în aplicare în sinergie cu agenda UE privind securitatea, apărarea, pregătirea⁵ și în concordanță cu acțiunea externă a Uniunii în sens mai larg.

2.1. Un nou Centru european pentru reziliența democratică: consolidarea conștientizării situației și a rezilienței societății

Consolidarea rezilienței democratice necesită eforturi consolidate la toate nivelurile de guvernare, în rândul instituțiilor UE, al statelor membre și în cadrul societății în ansamblu. Aceste eforturi coordonate trebuie să se concentreze **pe îmbunătățirea conștientizării situației și a capacității colective de a anticipa, de a detecta și de a răspunde la amenințări**, precum și pe **consolidarea rezilienței democratice**. S-au depus deja eforturi considerabile

⁵ Comisia Europeană 2025: Cartea albă privind pregătirea pentru apărare a Europei, JOIN(2025) 120 final; Strategia europeană privind o Uniune a pregătirii, JOIN(2025) 130 final; ProtectEU: o strategie europeană de securitate internă, COM(2025) 148 final.

pentru a face față acestor provocări, fiind create instrumente și structuri atât la nivel național, cât și la nivel european⁶ și obținându-se rezultate importante.

Cu toate acestea, multe dintre aceste structuri vizează doar zone și comunități specifice, utilizează metodologii diferite și oferă adesea o capacitate redusă de răspuns, având legături limitate cu activitatea autorităților competente de la nivel național și de la nivelul UE. Este esențial ca aceste eforturi să fie reunite; trebuie încurajate legăturile mai strânse pentru a consolida conștientizarea situației și pentru a îmbunătăți capacitatea colectivă a UE de a monitoriza, de a detecta și de a anticipa campaniile de manipulare a informațiilor și de dezinformare⁷.

Pentru a răspunde acestor nevoi, Comisia va înființa un **Centru european pentru reziliența democratică**. Centrul va oferi un cadru pentru consolidarea coordonării și a schimbului de informații între instituțiile, organismele, oficiile și agențiile UE și statele membre și va sprijini cooperarea operațională și consolidarea capacităților. Acesta va facilita o abordare mai integrată și mai eficientă pentru îmbunătățirea gradului de conștientizare a situației și pentru dezvoltarea unui sistem solid și coordonat de alertă timpurie care să poată sprijini capacitatea de răspuns. Activitatea Centrului va contribui totodată la creșterea gradului de conștientizare în ceea ce privește pregătirea și capacitatea cetățenilor, a societății și a instituțiilor, precum și la creșterea gradului lor de reziliență.

Centrul va funcționa în principal ca o platformă dedicată schimbului de informații și cooperării operaționale între instituțiile UE și statele membre. Centrul va conecta rețelele și structurile existente care își desfășoară activitatea în domeniul prevenirii, detectării, analizei și răspunsului la diferite tipuri de amenințări din spațiul informațional și va face demersuri în scopul elaborării de abordări, practici și metodologii comune, precum și al efectuării schimbului de date și analize relevante. Acesta va susține activități de formare și de consolidare a capacităților. De asemenea, Centrul ar putea oferi consiliere cu privire la instrumente comune de răspuns, strategii, proceduri standard de operare, protocoale sau exerciții comune. Centrul va beneficia de sprijinul sistemului de alertă rapidă, care este un mecanism instituit în vederea efectuării schimbului de informații privind acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și dezinformarea între instituțiile UE și statele membre, și va funcționa în strânsă coordonare cu acesta.

Se va institui o **platformă a părților interesate** neinstituționale independente pentru a permite contribuții din partea unei game largi de părți interesate și comunități relevante și pentru a încorpora aceste contribuții în activitatea centrului. Această platformă va reuni părți interesate,

⁶ La nivelul UE și la nivel național există deja mai multe cadre, structuri și instrumente pentru combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine și a dezinformării, precum și în ceea ce privește reziliența societății în sens mai larg. La nivelul UE, este vorba de Sistemul de alertă rapidă al UE (RAS) gestionat de către SEAE, de Rețeaua internă a Comisiei de combatere a dezinformării, de EUvsDisinfo, Observatorul european al mass-mediei digitale (EDMO), de mese rotunde privind alegerile în contextul DSA, de activitatea în cadrul Rețelei europene de cooperare privind alegerile (ECNE). Există, de asemenea, structuri dedicate la nivel național, cum ar fi Viginum în Franța și Agenția suedeză pentru apărare psihologică sau abordarea la nivelul întregii societăți în ceea ce privește reziliența democratică implementată de Finlanda.

⁷ Astfel cum s-a solicitat și în Concluziile președinției din mai 2025 privind consolidarea rezilienței democratice – <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2025/05/27/presidency-conclusions-on-strengthening-eu-democratic-resilience/>.

cum ar fi organizații ale societății civile, grupuri de reflecție, cercetători și personal academic, verificatori ai veridicității informațiilor și furnizori de servicii mass-media. respectând pe deplin independența tuturor participanților, această platformă va facilita schimbul de informații, de cunoștințe de specialitate și de consiliere și se va baza treptat pe comunitățile de părți interesate existente, cum ar fi Observatorul european al mass-mediei digitale (EDMO), precum și pe noi comunități, cum ar fi Rețeaua europeană a verificatorilor veridicității informațiilor și viitorul cadru comun de sprijin pentru cercetare. Platforma va sprijini diseminarea rezultatelor cercetării și a altor rezultate și va încuraja schimbul de informații între diferitele părți interesate.

Centrul va **respecta pe deplin competențele UE și competențele naționale**, precum și independența structurilor existente la nivel național și la nivelul UE. Dezvoltarea sa va **avea loc în mod progresiv**, pe baza participării voluntare a statelor membre și a **contribuțiilor și a nevoilor acestora în materie de sprijin și cooperare**, pentru a se asigura că centrul oferă tot sprijinul necesar autorităților naționale și în comun la nivelul UE. Pe baza sprijinului permanent al UE și a colaborării cu partenerii internaționali⁸, Centrul va fi, de asemenea, deschis spre asociere țărilor candidate și țărilor potențial candidate la UE pentru a le sprijini și a încuraja învățarea reciprocă. Ar putea fi prevăzută, de asemenea, cooperarea cu parteneri care împărtășesc aceeași viziune.

Activitatea în cadrul centrului se va desfășura în mod complementar și în sinergie cu alte măsuri propuse pentru a proteja integritatea spațiului informațional, pentru a consolida integritatea alegerilor, pentru a promova libertatea și pluralismul mass-mediei și pentru a dezvolta reziliența generală a societății prin capacitarea și implicarea cetățenilor.

2.2. Protejarea integrității spațiului informațional

Consolidarea integrității spațiului informațional este esențială pentru a sprijini fiecare membru al societății să acceseze informații fiabile și de încredere, să își exercite drepturile democratice și să colaboreze în mod semnificativ cu instituțiile și comunitățile. Transparența, responsabilitatea și integritatea în spațiul informațional sunt esențiale pentru a se asigura că vocile oamenilor sunt auzite, pentru a le permite să fie cetățeni activi și pentru a le câștiga și menține încrederea în procesele democratice.

Acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine (FIMI)⁹ și campaniile de dezinformare sunt menite tocmai să submineze încrederea publicului în spațiul informațional și în instituțiile democratice, amplificând în același timp diviziunile la nivelul societății¹⁰.

⁸ G7, NATO, ONU, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa sau Consiliul Europei.

⁹ Acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine reprezintă un model de comportament care amenință valorile, procedurile și procesele politice sau care are potențialul de a avea un impact negativ asupra acestora. O astfel de activitate are un caracter manipulator și este desfășurată în mod intenționat și coordonat. Actorii care desfășoară astfel de activități pot fi actori statali sau nestatali, inclusiv reprezentanții lor din interiorul și din afara propriului teritoriu.

¹⁰ Potrivit răspunsurilor la consultarea publică deschisă desfășurată de Comisie în vederea elaborării Scutului pentru democrație, respondenții consideră că utilizarea neautentică a platformelor de comunicare socială și a FIMI reprezintă unele dintre cele mai importante riscuri la adresa democrației. De asemenea, un Eurobarometru special [referință: EB Special 568] din 2025 a arătat că respondenții consideră FIMI și dezinformarea drept o provocare

Acestea sunt facilitate de răspândirea unor noi tehnici de manipulare online. Printre acestea se numără utilizarea neautentică a platformelor de comunicare socială¹¹, conturile false de pe platformele de comunicare socială, site-urile web concepute pentru a imita sursele oficiale, amplificarea artificială a conținutului controversat, utilizarea conținutului sintetic, cum ar fi deepfake-urile și alte tipuri de conținut generat de inteligența artificială („IA”). Răspândirea lor se bazează adesea pe un comportament neautentic, cum ar fi conturile false, amplificarea bazată pe IA și boți și angajamentele neautentice. Astfel de operațiuni coordonate, care fac adesea parte din campanii hibride mai ample, au un caracter din ce în ce mai sofisticat și descentralizat și pot implica rețele care operează pe mai multe platforme și în mai multe jurisdicții, adesea sub masca anonimatului, ceea ce le face deosebit de dificil de detectat, de atribuit și de contracarat în mod eficace.

UE dispune de o legislație specifică în vigoare pentru abordarea acestor aspecte. **Regulamentul privind inteligența artificială**¹² stabilește obligații în materie de transparență pentru furnizorii și implementatorii anumitor sisteme de IA, inclusiv obligația de a marca și de a permite detectarea atunci când conținutul a fost generat sau manipulat artificial, precum și o obligație de etichetare în ceea ce privește deepfake-urile și alte publicații generate de IA pe teme publice. **Regulamentul privind serviciile digitale**¹³ (DSA) contribuie, de asemenea, la consolidarea integrității spațiului informațional, reglementând responsabilitățile și prevăzând obligația furnizorilor de platforme online foarte mari (*Very Large Online Platform* – VLOP) și de motoare de căutare online foarte mari (*Very Large Online Search Engine* – VLOSE) să atenueze riscurile sistemice la adresa societății și a democrației care decurg din furnizarea serviciilor lor, cu respectarea deplină a libertății de exprimare a utilizatorilor. DSA sporește transparența algoritmică, permițând utilizatorilor să controleze modul în care sistemele de recomandare influențează conținutul pe care îl vizualizează online și permițând cercetătorilor să aibă acces la datele furnizate de platforme. De asemenea, DSA acordă Comisiei competența de a examina modul în care sunt proiectate sistemele algoritmice, cu sprijinul Centrului european pentru transparența algoritmilor (*European Centre for Algorithmic Transparency* – ECAT). Punerea în aplicare și asigurarea respectării actelor legislative în cauză sunt priorități-cheie, în prezent fiind în curs o serie de proceduri legate de anumiți furnizori de platforme online foarte mari în ceea ce privește evaluarea și gestionarea riscurilor sistemice la adresa discursului civic și a proceselor electorale. În sens mai larg, Comisia va continua să monitorizeze și să asigure respectarea obligațiilor în temeiul Regulamentului privind serviciile

majoră pentru democrație, pe lângă creșterea gradului de neîncredere în instituțiile și procesele democratice. Același sondaj Eurobarometru arată că peste șapte din zece europeni sunt preocupați de faptul că deciziile alegătorilor se bazează pe dezinformare.

¹¹ Programe informatice automatizate concepute pentru a îndeplini sarcini repetitive în cadrul unei rețele, imitând adesea utilizatori reali.

¹² Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială, JO L, 2024/1689, 12.7.2024. Regulamentul se va aplica de la 2 august 2026.

¹³ Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale, JO L 277, 27.10.2022, p. 1.

digitale și va colabora cu părțile interesate pentru a se asigura că aceste obligații sunt respectate¹⁴.

Pentru a preveni și a aborda incidentele majore și interferențele în mediul informațional, împreună cu Comitetul european pentru servicii digitale, Comisia va întocmi un **protocol pentru incidente și situații de criză bazat pe Regulamentul privind serviciile digitale**¹⁵. Acesta va facilita coordonarea între autoritățile relevante și va asigura reacții rapide la operațiunile informaționale la scară largă și potențial transnaționale. Acest protocol ia în considerare și alte mecanisme existente pentru situații de criză, în special Planul de acțiune pentru gestionarea crizelor cibernetice¹⁶, și va funcționa în paralel cu acestea, pentru a se asigura că acțiunile sunt coordonate și coerente și ținând seama de legislația relevantă a UE¹⁷. Schimburile dintre aceste mecanisme pot fi sprijinite de Centrul european pentru reziliența democratică și de platforma părților interesate din cadrul acestuia.

Codul de conduită privind dezinformarea, sprijinit de un grup operativ de colaborare, oferă un set solid de angajamente și măsuri detaliate care, coroborate, contribuie la atenuarea riscurilor legate de dezinformare, susținând totodată pe deplin libertatea de exprimare, de exemplu prin instrumente îmbunătățite pentru ca utilizatorii să recunoască, să înțeleagă și să semnaleze dezinformarea și să îi capaciteze pe cercetători. Utilitatea acestuia se dovedește totodată și în ceea ce privește stabilirea respectării obligațiilor referitoare la **riscurile sistemice legate de dezinformare** pentru furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari care își asumă și respectă angajamentele asumate în temeiul acestui cod¹⁸. Comisia va evalua nivelurile de angajament ale semnatarilor individuali ai codului și punerea lor în aplicare. Dacă este necesar, Comisia va purta dialoguri în materie de reglementare în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale cu acești semnatori și va decide cu privire la alte acțiuni ulterioare adecvate. De exemplu, Comisia va colabora cu semnatarii pentru a-și consolida eforturile în ceea ce privește **transparența sistemelor de recomandare** și pentru a **demonetiza dezinformarea**¹⁹, inclusiv pentru a elimina stimulentele

¹⁴ În conformitate cu articolul 91 alineatul (2) din Regulamentul privind serviciile digitale, până la 17 noiembrie 2027, și, ulterior, din cinci în cinci ani, Comisia realizează o evaluare a acestui regulament și prezintă un raport Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European.

¹⁵ Articolul 48 din Regulamentul privind serviciile digitale prevede o procedură specifică pentru instituirea unui astfel de protocol.

¹⁶ Regulamentul delegat al Comisiei din 1.7.2025, C(2025) 4340 final și articolul 40 din Regulamentul privind serviciile digitale.

¹⁷ De exemplu Directiva NIS 2, Regulamentul privind securitatea cibernetică, Regulamentul privind inteligența artificială, Regulamentul privind publicitatea politică și Regulamentul privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist.

¹⁸ A se vedea Avizul Comisiei – Evaluarea Codului de bune practici privind dezinformarea, C(2025) 1008 final, <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/112679>.

¹⁹ Pe baza angajamentului 19 din capitolul privind Capacitarea utilizatorilor și a angajamentului 1 din capitolul privind Controlul plasării de anunțuri publicitare din Codul de conduită privind dezinformarea.

financiare pentru dezinformare prin intermediul veniturilor din publicitate²⁰ și pentru a elabora indicatori relevanți care să măsoare realizările platformelor în acest sens²¹.

Comisia va analiza, de asemenea, posibile măsuri suplimentare împreună cu semnatarii codului. Ar putea fi vorba de modalități de îmbunătățire a detectării și **etichetării conținutului generat și manipulat de IA** care circulă prin intermediul mijloacelor de comunicare socială²² și al **instrumentelor voluntare de verificare a utilizatorilor**²³. Astfel de măsuri ar fi complementare Regulamentului privind inteligența artificială și altor norme relevante ale UE. **Portofelele UE pentru identitatea digitală**, care vor fi disponibile pentru cetățenii și rezidenții UE până la sfârșitul anului 2026, ar putea facilita astfel de măsuri și ar putea promova încrederea și securitatea în interacțiunile online, permițând identificarea și autentificarea în condiții de siguranță²⁴.

Eforturile statelor membre de a asigura integritatea spațiului informațional pot fi consolidate la nivelul UE prin coordonarea abordărilor și prin punerea în comun a cunoștințelor de specialitate și a informațiilor pe baza **setului de instrumente privind FIMI**²⁵ existent. În colaborare cu autoritățile naționale și cu experții, Comisia va sprijini întocmirea unui **Plan de acțiune pentru combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor, a ingerințelor străine și a dezinformării**, inclusiv instrumente și orientări privind măsurile de anticipare, detectare și răspuns, precum și un mecanism specific pentru schimburile la nivel profesional și munca în echipă cu scopul de a sprijini consolidarea capacităților naționale și învățarea reciprocă.

Consolidarea capacității comunității independente de verificare a veridicității informațiilor din întreaga UE este esențială pentru stimularea detectării și monitorizării FIMI și a campaniilor de dezinformare. Cu sprijinul Comisiei, va fi înființată o **rețea europeană independentă de verificali ai veridicității informațiilor**²⁶, a cărei activitate va contribui la platforma părților interesate din cadrul Centrului european pentru reziliența democratică. Rețeaua se va baza pe cele mai înalte standarde etice și profesionale și își va desfășura activitatea în UE și în țările candidate, potențial candidate și țările învecinate care au aderat la **programul „Europa digitală”**. Aceasta va spori capacitatea de verificare a veridicității informațiilor în toate limbile oficiale ale UE, în special în contextul alegerilor, al urgențelor sanitare sau al dezastrelor naturale, în care accesul la informații fiabile este esențial. Rețeaua va crea și va menține

²⁰ Pentru cei care răspândesc în mod constant informații false.

²¹ Pe baza angajamentului 41 din capitolul privind Monitorizarea codului din Codul de conduită privind dezinformarea referitor la indicatorii structurali.

²² Pe baza angajamentului 15 și a măsurii 15.1 din Codul de conduită privind dezinformarea.

²³ Ar putea fi explorate soluții, în special pentru a-i ajuta pe utilizatori să verifice dacă interacționează cu o ființă umană reală (de exemplu, printr-o pictogramă de verificare).

²⁴ Portofelele UE pentru identitatea digitală vor oferi tuturor persoanelor și întreprinderilor din Europa mijloace sigure, fiabile și private de identificare digitală. Fiecare stat membru va furniza cel puțin un portofel tuturor cetățenilor, rezidenților și întreprinderilor sale, permițându-le să dovedească cine sunt și să stocheze, să partajeze și să semneze documente digitale importante în condiții de siguranță.

²⁵ Acest set de instrumente oferă un cadru de acțiune: https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en.

²⁶ Astfel cum s-a anunțat în Orientările politice ale președintei Comisiei pentru perioada 2024-2029. O cerere de propuneri a fost deschisă în perioada 15 aprilie – 2 septembrie 2025 <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-launches-eu5-million-call-strengthen-european-fact-checking-network>.

totodată un **registru independent de verificare a veridicității informațiilor**, pentru a consolida verificările efectuate de organizații independente, eligibile și de încredere și va facilita accesul jurnaliștilor, al platformelor online, al cercetătorilor și al societății civile la informații verificate, sprijinind colaborarea transfrontalieră și permițând reacții în timp util. De asemenea, rețeaua va oferi acces la un **sistem de protecție pentru verificatorii veridicității informațiilor** din UE împotriva amenințărilor și a hărțuirii, inclusiv protecție juridică și psihologică. Sprijindu-i pe verificatorii veridicității informațiilor să ajungă la un public mai larg, rețeaua va aduce o contribuție substanțială la reziliența societății²⁷.

Observatorul european al mass-mediei digitale (EDMO) asigură o rețea paneuropeană, independentă și interdisciplinară de cercetare și analiză menită să contracareze acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și campaniile de dezinformare. În cadrul unui **mandat extins**²⁸, EDMO va fi în măsură să dezvolte noi capacități independente de monitorizare și analiză pentru a sprijini acțiunile de conștientizare a situației, în special în contextul alegerilor sau în situații de criză. Monitorizarea sa va viza toate statele membre, țările candidate (de exemplu, Ucraina, Moldova)²⁹ și potențial candidate și, de asemenea, va contribui la activitatea platformei părților interesate din cadrul Centrului european pentru reziliența democratică.

Comunitatea academică și științifică a elaborat, de asemenea, contribuții relevante, furnizând analize și dovezi independente privind acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și campaniile de dezinformare. Comisia va sprijini instituirea unui **cadru comun de sprijin pentru cercetare** pentru a oferi acces la date și la tehnologii avansate³⁰, punând în comun și consolidând aceste capacități independente. Acest cadru, care se va baza, printre altele, pe accesul privilegiat la date în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale și al Regulamentului privind publicitatea politică³¹, va contribui la activitatea platformei părților interesate din cadrul Centrului european pentru reziliența democratică. Acesta va contribui la o mai bună înțelegere a modului de propagare a campaniilor în mediul online și a impactului acestora asupra integrității spațiului informațional. Cadrul va sprijini dezvoltarea de

²⁷ Cerere de propuneri de acțiuni pregătitoare pentru proiecte care să sporească raza de acțiune și impactul conținutului profesional produs de organizațiile independente de verificare a veridicității informațiilor din UE <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/funding/boosting-visibility-fact-checking-content-europe>.

²⁸ În iulie 2025 a fost lansată o cerere de ofertă în valoare de până la 2,56 milioane EUR în cadrul programului „Europa digitală” (*Digital Europe Programme – DEP*). A se vedea: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/funding/commission-launches-call-continuation-european-digital-media-observatory/>.

²⁹ Un nou centru EDMO, FACT, este lansat în 2025 pentru a combate dezinformarea în Ucraina și Moldova; acesta beneficiază de un grant din partea UE în valoare de 1,29 milioane EUR în cadrul programului „Europa digitală” (ca parte a unei cereri mai ample de propuneri în valoare de 8,8 milioane EUR). Proiectul se va derula până în 2027. A se vedea <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43152860/101226241> Link către noua licitație EDMO: Comisia lansează o cerere de propuneri pentru continuarea activității Observatorului european al mass-mediei digitale | Conturarea viitorului digital al Europei.

³⁰ Cum ar fi accesul la software și resurse de cloud utilizate în comun. Cadrul va veni în completarea inițiativelor în curs care vizează creșterea vitezei de detectare și a capacității analitice a activităților răuvoitoare sofisticate (de exemplu, comportamente disimulate coordonate) care fac adesea parte din atacurile hibride.

³¹ Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică (JO L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj>).

instrumente pentru a facilita detectarea de materiale audio, imagini și materiale video generate sau manipulate de IA pentru a denatura faptele sau pentru a prezenta discursuri de dezinformare (de exemplu, deepfake-uri care imită politicieni). Acesta va contribui totodată la reperarea noilor forme de comportament disimulat coordonat, inclusiv prin coordonarea la nivel de platforme, utilizarea boților sau amplificarea algoritmică.

Pentru a anticipa și a răspunde ferm la acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, este importantă valorificarea pe deplin a **setului de instrumente privind acțiunile străine de manipulare a informațiilor și privind ingerințele străine**³². Acest set de instrumente cuprinde o gamă largă de răspunsuri, inclusiv măsuri restrictive ale Uniunii îndreptate împotriva persoanelor și a entităților din afara UE implicate în campanii FIMI care vizează UE, țările candidate și țările potențial candidate. Domeniul de aplicare al regimului de sancțiuni al UE care vizează activitățile destabilizatoare ale Rusiei include interdicția de a difuza canale de propagandă sprijinite de Kremlin implicate în acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine. S-au luat măsuri suplimentare atât la nivelul UE, cât și la nivel național pentru a restricționa distribuția de conținut de la furnizorii rău-intenționați de servicii mass-media din afara UE care prezintă riscuri pentru siguranța publică, inclusiv prin suspendarea unor licențe mass-media. Regulamentul european privind libertatea mass-mediei (EMFA)³³ permite coordonarea rapidă și eficientă a acțiunilor împotriva unor astfel de furnizori de către autoritățile de reglementare din domeniul mass-mediei din UE, reunite în cadrul Comitetului european pentru servicii mass-media. Pentru a sprijini în continuare aceste autorități de reglementare, Comitetul european pentru servicii mass-media va elabora, în consultare cu Comisia, **o listă de criterii comune care să ghideze autoritățile naționale de reglementare în domeniul mass-mediei** atunci când întreprind acțiuni în direcția protejării spațiului informațional al UE de serviciile mass-media rău-intenționate din afara UE.

Acțiunile străine de manipulare a informațiilor, ingerințele străine și campaniile de dezinformare se pot baza, de asemenea, pe comportamente sau activități de natură infracțională, cum ar fi spălarea banilor sau criminalitatea organizată. Acquis-ul UE în materie de drept penal acoperă anumite forme de acțiuni străine de manipulare a informațiilor și ingerințe străine și activități de dezinformare, iar cooperarea consolidată a UE în acest domeniu poate contribui la o mai bună combatere a acestora. **Revizuirea planificată a mandatelor Europol și Eurojust va explora modalități de intensificare în continuare a acestui efort.**

În contextul tensiunilor geopolitice și al polarizării sporite, este important ca UE să își intensifice eforturile de a construi alianțe cu țări și parteneri regionali care împărtășesc aceeași viziune. Sprijinirea actorilor democratici și a integrității ecosistemelor informaționale la nivel mondial va aduce beneficii democrației, securității și prosperității la nivel european. Comisia va colabora cu țările terțe pentru a sprijini educația civică și digitală, inițiativele de încredere

³² https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en.

³³ Regulamentul (UE) 2024/1083 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne și de modificare a Directivei 2010/13/UE (Regulamentul european privind libertatea mass-mediei) (JO L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj>).

de verificare a veridicității informațiilor și inițiativele de reglementare care vizează consolidarea integrității spațiului informațional. Inițiativa „Echipa Europa” pentru democrație contribuie la intensificarea schimbului de cunoștințe și a coordonării în ceea ce privește integritatea informațiilor și asistența acordată jurnaliștilor expuși riscurilor din afara UE, în colaborare cu statele membre, cu parteneri care împărtășesc aceeași viziune și cu societatea civilă.

UE își va intensifica eforturile de combatere a acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine în contextul acțiunilor sale externe, prin intermediul SEAE, în strânsă colaborare cu Comisia, cu statele membre și cu partenerii internaționali. Aceasta va include consolidarea capacității de prezență globală a UE, ce include rețeaua delegațiilor UE, misiunile din cadrul politicii de securitate și apărare comune și misiunile diplomatice ale statelor membre, extinderea formării și furnizarea de instrumente de combatere a FIMI pentru personalul de pe teren. UE își va consolida cooperarea cu țările candidate și țările potențial candidate la aderarea la UE, precum și cu partenerii pentru a combate acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, cu un accent deosebit pe vecinătatea UE, promovând în același timp acțiuni colective cu partenerii internaționali, inclusiv cu G7, NATO și în contextul parteneriatelor pentru securitate și apărare. În ceea ce privește combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și ingerințelor străine se va înregistra o abordare mai proactivă, care va îmbina activitățile de comunicare strategică cu eforturile menite să perturbe infrastructura care permite operațiunile FIMI, inclusiv prin intensificarea eforturilor de aplicare a unor măsuri restrictive pentru a mări costurile pentru autorii acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și ai ingerințelor străine.

Acțiuni:

- *în contextul Regulamentului privind serviciile digitale:*
 - *întocmirea unui protocol pentru incidente și situații de criză bazat pe Regulamentul privind serviciile digitale;*
 - *continuarea colaborării cu semnatarii Codului de conduită privind dezinformarea pentru a consolida măsurile de combatere a tehnicilor de manipulare online;*
- *sprijinirea întocmirii unui Plan de acțiune al UE pentru combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine și a dezinformării;*
- *crearea unei rețele europene de verificatori ai veridicității informațiilor;*
- *prelungirea mandatului Observatorului european al mass-mediei digitale;*
- *sprijinirea instituirii unui cadru comun de sprijin pentru cercetare pentru a consolida monitorizarea campaniilor de manipulare a informațiilor și de dezinformare;*
- *elaborarea de către Comitetul european pentru servicii mass-media, în consultare cu Comisia, a unei liste de criterii comune aplicabile autorităților de reglementare din domeniul mass-mediei din UE atunci când întreprind acțiuni împotriva operatorilor media rău-intenționați din afara UE care prezintă riscuri pentru securitatea publică;*
- *consolidarea capacităților delegațiilor UE, ale misiunilor și operațiunilor PSAC și ale ambasadelor statelor membre ale UE pentru a contracara acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine;*
- *desfășurarea unor campanii proactive de comunicare strategică în regiunile prioritare;*

- asigurarea consolidării specifice a capacităților și a sprijinului acordat țărilor candidate și țările potențial candidate la UE pentru a spori reziliența la acțiunile străine de manipulare a informațiilor, la ingerințele străine și la ingerințele hibride, inclusiv prin intermediul misiunilor PSAC;
- mobilizarea parteneriatelor internaționale pentru răspunsuri colective împotriva acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, inclusiv prin intermediul mecanismului de reacție rapidă al G7, al cooperării UE-NATO și al parteneriatelor pentru securitate și apărare.

2.3. Consolidarea instituțiilor democratice, alegeri libere și corecte și mass-media liberă și independentă

Mass-media liberă și independentă, alegerile libere și corecte și instituțiile și procesele democratice consolidate și reziliente sunt esențiale pentru a le permite cetățenilor să participe în mod semnificativ la viața politică, să își aleagă reprezentanții, să îi tragă la răspundere și să își exercite pe deplin drepturile și libertățile. Alegerile recente, inclusiv cele din România și Moldova³⁴, au ilustrat o escaladare mai amplă a ingerințelor Rusiei și ale reprezentanților săi în spațiul democratic european.

2.3.1. Consolidarea echității și a integrității proceselor electorale și a altor procese democratice

Alegerile universale, imparțiale, libere și bazate pe vot secret și direct fac parte din tradițiile electorale comune ale Europei³⁵. Deși organizarea și desfășurarea alegerilor intră în sfera de competență a statelor membre, se impune o cooperare consolidată la nivelul UE pentru a aborda provocările comune în acest domeniu³⁶. Comisia facilitează schimburile de opinii valoroase și sprijinul reciproc prin intermediul **Rețelei europene de cooperare privind alegerile (ECNE)**, care reunește autoritățile naționale cu competențe în materie electorală. De exemplu, în iunie 2025, Comisia a publicat o listă de verificare privind integritatea alegerilor și o matrice de gestionare a riscurilor pentru alegeri, elaborată împreună cu statele membre în cadrul ECNE. **Mecanismul comun pentru reziliența electorală**, organizat și coordonat prin intermediul ECNE [în strânsă colaborare cu Grupul de cooperare pentru rețele și sisteme informatice (NIS) și RAS], sprijină desfășurarea operațională a echipelor comune de experți și a schimburilor de opinii la nivel de experți, în special în domeniul criminalisticii online, al dezinformării și al securității cibernetice a alegerilor.

³⁴ <https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente%20CSAT/Document%20CSAT%20SIE.pdf> și https://www.sis.md/sites/default/files/comunicate/fisiere/Raport_SIS_Public_Interferenta_in_procesul_electoral.pdf.

³⁵ A se vedea, printre altele, Actul electoral al UE, Recomandarea Comisiei din 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente în UE, precum și Codul de bune practici în materie electorală, Comisia europeană pentru democrație prin drept, Comisia de la Veneția, Avizul nr. 190/2002, Strasbourg, 25.10.2018).

³⁶ Se impune o mai bună protecție a proceselor electorale, inclusiv a infrastructurilor legate de alegeri, de atacurile care combină campaniile FIMI și campaniile de dezinformare și o serie de alte instrumente și tactici, cum ar fi atacurile cibernetice, finanțarea disimulată a campaniilor, cumpărarea de voturi, atacurile împotriva candidaților politici, tentativele de instigare la tulburări sociale sau acte de violență și destabilizare.

Comisia își va intensifica sprijinul acordat statelor membre și părților interesate pentru a consolida integritatea și pregătirea în materie electorală, pentru a proteja infrastructurile legate de alegeri esențiale pentru organizarea și desfășurarea alegerilor, pentru a reduce la minimum riscurile de ingerințe străine, pentru a consolida rețelele electorale, cooperarea electorală și raportarea și pentru a încuraja observarea alegerilor de către cetățeni și de către organizațiile internaționale care aderă la standardele internaționale relevante, toate acestea fiind aspecte-cheie ale recomandării din 2023.

Pentru a asigura alegeri libere și corecte, **infrastructurile legate de alegeri** ar trebui să fie protejate împotriva atacurilor cibernetice. Directiva NIS ³⁷ și Regulamentul privind reziliența cibernetică³⁸ sporesc securitatea cibernetică a UE prin asigurarea faptului că atât sectoarele de importanță critică, cât și produsele digitale sunt sigure, reziliente și coordonate din momentul conceperii în întreaga UE, contribuind în mod direct la securitatea proceselor electorale din UE și la nivelul general de pregătire pentru amenințările cibernetice în contextul alegerilor. De exemplu, Compendiul privind securitatea cibernetică și reziliența alegerilor, actualizat în 2024³⁹, a fost elaborat de Grupul de cooperare NIS în coordonare cu Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică (ENISA) și cu ECNE. Rezerva pentru securitate cibernetică, instituită prin Regulamentul privind solidaritatea cibernetică⁴⁰, este un instrument eficace aflat la dispoziția statelor membre, precum și a partenerilor UE prin intermediul asistenței externe, care poate fi utilizat, la cerere, pentru a-i sprijini să răspundă la incidente de securitate cibernetică semnificative sau de mare amploare.

Regulamentul privind publicitatea politică prevede standarde comune ale UE care le permit cetățenilor să recunoască mai ușor materialele publicitare politice, să știe dacă sunt vizati de astfel de materiale și să le distingă de alte tipuri de conținut. Pentru a preveni ingerințele străine, regulamentul interzice furnizarea de materiale publicitare sponsorilor din țări terțe în perioada de trei luni care precedă alegerile sau referendumul dintr-o țară a UE. Noile norme contribuie la protejarea integrității proceselor electorale și sprijină o dezbatere democratică deschisă și transparentă⁴¹. Informațiile privind materialele publicitare politice online vor fi disponibile într-un registru online, inclusiv cu privire la persoanele care au plătit pentru acestea.

³⁷ Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, JO L 333, 27.12.2022, p. 80.

³⁸ Regulamentul (UE) 2024/2847 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2024 privind cerințele orizontale în materie de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale, JO L, 2024/2847, 20.11.2024.

³⁹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-cybersecurity-compendium-how-protect-integrity-elections-published>.

⁴⁰ Regulamentul (UE) 2025/38 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 2024 de stabilire a unor măsuri de consolidare a solidarității și a capacităților la nivelul Uniunii pentru detectarea amenințărilor și a incidentelor de securitate cibernetică, pregătirea legată de acestea și răspunsul la acestea, JO L, 2025/38, 15.1.2025.

⁴¹ Orientările emise de Comisie sprijină aplicarea prezentului regulament și facilitează tuturor actorilor care intră în domeniul său de aplicare înțelegerea și respectarea obligațiilor ce le revin. Comisia va institui un nou grup de experți din rândul părților interesate pentru a monitoriza și a colecta feedback practic cu privire la punerea în aplicare a normelor. În plus, Comisia va sprijini elaborarea de modele și de alte instrumente pentru a facilita aplicarea regulamentului.

Pentru a îmbunătăți în continuare gradul de pregătire în ceea ce privește alegerile și reziliența proceselor electorale, cooperarea cu statele membre va fi intensificată în cadrul ECNE. Capacitățile ECNE vor fi consolidate prin schimburi mai sistematice pentru a sprijini dezvoltarea în comun a unor instrumente și produse comune în domenii de interes comun. Noile contexte tematice vor încuraja schimburile de opinii pe teme precum integritatea alegerilor și gestionarea riscurilor legate de alegeri și pregătirea pentru acestea, observarea alegerilor în UE, noi forme de campanie politică, inclusiv în ceea ce privește finanțarea, siguranța candidaților politici și a reprezentanților aleși, precum și impactul și rolul inteligenței artificiale și al altor noi tehnologii în ceea ce privește procesele electorale⁴². Pe baza schimburilor din cadrul ECNE, Comisia va întocmi un **registru de referințe și standarde comune pentru procesele electorale**⁴³. Comisia va promova utilizarea **mecanismului comun pentru reziliența electorală**, va încuraja schimburile *inter pares*, asistența voluntară reciprocă, formarea comună și exercițiile de simulare teoretică. De asemenea, va **promova schimburile pe termen scurt de experți naționali** între statele membre. Întrucât țările candidate și țările potențial candidate la UE sunt în mod regulat ținta ingerințelor electorale, acestea vor fi implicate mai îndeaproape și mai sistematic în activitatea ECNE, inclusiv prin reuniuni specifice. În plus, se va urmări continuarea colaborării cu organizațiile internaționale care elaborează cadre de referință și metodologii privind alegerile, inclusiv observarea alegerilor, cum ar fi OSCE și Consiliul Europei.

Pe baza cadrului legislativ și a instrumentelor de politică ale UE⁴⁴, Comisia va colabora în continuare cu statele membre și cu părțile interesate pentru a elabora **orientări specifice privind utilizarea echitabilă, transparentă, centrată pe factorul uman și responsabilă a IA în procesele electorale**. Pe baza acestor orientări, care urmează să fie elaborate cu sprijinul ECNE și al Oficiului european pentru IA, Comisia va **încuraja angajamentele voluntare privind utilizarea responsabilă a noilor tehnologii** (în special a IA) în activitățile politice de către partidele politice europene și naționale și de către alți actori relevanți și va promova în continuare schimbul de bune practici cu privire la aceste aspecte, în completarea obligațiilor juridice existente.

Platformele online și motoarele de căutare online au devenit spații importante pentru dezbateră publică, care contribuie la modelarea opiniei publice și a comportamentului alegătorilor. Ca atare, furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari au obligația, în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale, de a institui măsuri de atenuare a riscurilor legate de efectele negative asupra discursului civic și a proceselor electorale⁴⁵. Pentru a sprijini respectarea acestor obligații, Comisia a adoptat

⁴² În cadrul ECNE, Comisia va organiza, de asemenea, schimburi de opinii privind sondajele electorale.

⁴³ Acesta se va baza pe standardele relevante și va include experiența dobândită în contextul misiunilor UE de observare a alegerilor.

⁴⁴ Pe lângă Regulamentul privind IA, acesta include în special Regulamentul privind publicitatea politică și Recomandarea Comisiei din 2023 referitoare la alegeri incluzive și reziliente.

⁴⁵ Există o multitudine de fenomene în care sunt implicate platformele online și motoarele de căutare online care prezintă riscuri sporite pentru integritatea alegerilor. Printre acestea se numără proliferarea discursurilor ilegale de incitare la ură din mediul online, amenințările legate de acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, precum și fenomenul mai larg al dezinformării, răspândirea de conținut extremist (violent) și

Orientări privind atenuarea riscurilor sistemice la adresa proceselor electorale⁴⁶ și cooperează cu autoritățile naționale ale statelor membre în ceea ce privește pregătirea acestora înainte de alegeri⁴⁷. Împreună cu coordonatorii naționali ai serviciilor digitale, Comisia va **actualiza setul de instrumente pentru alegeri elaborat în temeiul DSA**, în colaborare cu ECNE, pentru a ține seama de experiența dobândită în urma recentelor alegeri și de necesitatea abordării anumitor fenomene⁴⁸.

Codul de conduită privind dezinformarea va juca în continuare un rol esențial în contracararea amenințărilor legate de alegeri prin abordarea sa voluntară multipartită, în special prin intermediul **Sistemului de reacție rapidă** pentru alegeri, care permite semnatarilor din afara platformelor, cum ar fi organizațiile societății civile, să raporteze rapid platformelor online conținuturi sau conturi sensibile la factorul timp despre care consideră că reprezintă amenințări la adresa integrității procesului electoral, asigurându-se că acestea din urmă pot lua măsuri adecvate în lumina politicilor lor respective. Acest demers ar trebui urmărit și extins în continuare, inclusiv la situațiile de criză⁴⁹. Noile activități legate de alegeri în temeiul codului se vor axa pe cartografierea și analizarea amenințărilor noi și emergente legate de campaniile de manipulare a informațiilor, care sunt tot mai des întâlnite în perioadele electorale. Semnatarii codului sunt încurajați să înregistreze progrese în acest sens prin activitatea desfășurată în cadrul grupului operativ al codului, identificând bunele practici prin extragerea lecțiilor învățate în urma alegerilor europene și naționale anterioare.

Influencerii joacă un rol din ce în ce mai important în campaniile politice online. Pe baza Platformei juridice a UE pentru influenceri (*EU Influencer Legal Hub*), Comisia va sprijini crearea unei **rețele voluntare de influenceri** pentru o mai bună informare cu privire la normele relevante ale UE⁵⁰, inclusiv cu privire la responsabilitățile acestora atunci când se implică în campanii politice, promovând totodată schimbul de bune practici. Comisia va încuraja, de asemenea, standardele etice și angajamentele voluntare, inclusiv în ceea ce privește integritatea informațiilor, și va sprijini activitatea influencerilor de promovare a alfabetizării digitale.

Transparența și răspunderea finanțării în politică, inclusiv a finanțării campaniilor, sunt esențiale pentru a preveni ingerințele, pentru a asigura condiții de concurență echitabile între

de conținut care vizează radicalizarea anumitor persoane, precum și răspândirea de conținut generat cu ajutorul noilor tehnologii, cum ar fi inteligența artificială generativă.

⁴⁶ Comunicarea Comisiei „Orientări ale Comisiei către furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari privind atenuarea riscurilor sistemice la adresa proceselor electorale”, C/2024/3014. În contextul Regulamentului privind serviciile digitale, întemeindu-se în special pe setul de instrumente pentru alegeri pentru coordonatorii serviciilor digitale, elaborat în temeiul DSA și publicat de Comitetul european pentru servicii digitale și de Comisie în februarie 2025, mesele rotunde electorale și testele de rezistență organizate de coordonatorii serviciilor digitale din statele membre s-au dovedit utile pentru îmbunătățirea schimbului de informații între părțile interesate cu privire la aspecte legate de alegeri, pentru consolidarea conștientizării situației și pentru testarea gradului de pregătire al platformelor.

⁴⁷ Prin participarea la mese rotunde cu toți actorii implicați, precum și prin organizarea de teste de rezistență.

⁴⁸ De exemplu, expunerea cetățenilor UE care locuiesc în străinătate la acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și la campaniile de dezinformare în perioadele electorale.

⁴⁹ Cooperarea în temeiul codului s-a dovedit a fi deosebit de utilă în contextul unor crize precum pandemia de COVID-19 și invadarea Ucrainei de către Rusia, precum și în ceea ce privește alegerile.

⁵⁰ De exemplu, Regulamentul privind publicitatea politică, Regulamentul privind serviciile digitale, Regulamentul privind IA, Regulamentul european privind libertatea mass-mediei etc.

partidele politice și candidați și pentru a menține încrederea cetățenilor în integritatea și echitatea alegerilor. Pe baza normelor și a standardelor relevante ale UE⁵¹, Comisia va sprijini eforturile comune cu statele membre cu privire la **transparența și integritatea finanțării în politică**, analizând aspecte de interes comun, cum ar fi donațiile anonime și criptomonedele, care pot fi utilizate pentru a finanța activități în moduri care sunt netransparente și dificil de detectat. Comisia va reuni experți naționali, în special sub egida ECNE, în strânsă colaborare cu alte rețele ale UE și cu implicarea părților interesate⁵², **pentru a face schimb de bune practici, a elabora posibile orientări și a promova acțiuni comune.**

Evoluțiile societale și tehnologice, în special online, oferă noi oportunități partidelor politice și candidaților de a intra în contact cu alegătorii, dar totodată generează noi provocări. Schimbarea rapidă a peisajului informațional, tensiunile și polarizarea au dus la expunerea din ce în ce mai mare a candidaților politici și a reprezentanților aleși la amenințări, atacuri și violență, atât online, cât și offline⁵³. Femeile din politică sunt o țintă specială a acestui tip de comportamente⁵⁴, care le pot descuraja să candideze la funcții și, în unele cazuri, le pot determina să demisioneze din funcțiile alese, ceea ce are un efect negativ clar asupra reprezentării democratice, femeile fiind în continuare subreprezentate în politică⁵⁵. Pentru a asigura într-o mai mare măsură **siguranța candidaților politici și a reprezentanților aleși**, Comisia va adopta o **recomandare privind siguranța în politică**⁵⁶. De asemenea, Comisia va lucra, în cadrul ECNE și în strânsă consultare cu părțile interesate relevante, la elaborarea unui **ghid specific de bune practici** și la susținerea consolidării capacităților, a sprijinului practic, a colectării de date și a angajamentelor voluntare (de exemplu, angajamente și coduri de conduită), precum și a standardelor etice în acest domeniu. În cadrul acestei direcții de lucru se va acorda o atenție deosebită femeilor și altor grupuri expuse unui risc sporit de discriminare, precum și situației politicienilor locali.

Amenințările la adresa integrității proceselor electorale sunt complexe și multidimensionale și necesită pregătire și răspuns la nivelul unui spectru larg de politici și actori. Experiența recentă a Moldovei demonstrează că acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele

⁵¹ Acesta se va baza în special pe activitatea de sprijinire a aplicării Regulamentului privind publicitatea politică, a Recomandării (UE) 2023/2829 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente în Uniune și la consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European, a propunerii de directivă privind combaterea corupției, a normelor UE de combatere a spălării banilor și a altor norme relevante ale UE (de exemplu, revizuirea Regulamentului privind partidele politice europene și fundațiile politice la nivel european, convenită între colegiitori în iunie 2025, prevede norme consolidate privind interzicerea finanțării indirecte și transparența donatorilor).

⁵² Inclusiv expertiza acumulată în timpul misiunilor de observare a alegerilor.

⁵³ Amenințările la adresa jurnaliștilor, a profesioniștilor din domeniul mass-mediei și a politicienilor ocupă un loc important printre preocupările respondenților la consultarea publică deschisă pe care Comisia a desfășurat-o în vederea elaborării Scutului pentru democrație în ceea ce privește riscurile la adresa democrației în UE.

⁵⁴ <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/combating-cyber-violence-against-women-and-girls-developing-eu-measurement-framework>.

⁵⁵ <https://cdn.table.media/assets/wp-content/uploads/2025/03/07145057/Gender-Equality-Report-Chapeau-Communication.pdf>.

⁵⁶ Printre altele, aceasta se va întemeia pe Recomandarea din 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente, pe alte norme și politici relevante ale UE (de exemplu, referitoare la drepturile victimelor, violența împotriva femeilor, rasismul, xenofobia și protecția datelor cu caracter personal), precum și pe inițiativele internaționale în curs sprijinite de UE.

străine pot fi combătute, iar impactul lor poate fi redus, și că pregătirea, angajamentul politic ferm, coordonarea eficace și sprijinul UE pot spori în mod semnificativ reziliența democratică la amenințările hibride.

Exemple de amenințări și de abordare a răspunsului: studiul de caz privind Moldova

În 2024, Moldova a organizat alegeri prezidențiale și un referendum cu privire la înscrierea aspirațiilor sale de aderare la UE în constituție, într-un context marcat de dezinformare masivă din partea Rusiei, de ingerințe și cumpărări de voturi. Alegerile sale parlamentare din septembrie 2025 au marcat amenințări hibride intense din Rusia, inclusiv atacuri cibernetice, alerte false cu bombă, FIMI și dezinformare⁵⁷, inclusiv amplificarea artificială a profilurilor anumitor candidați sau partide, utilizarea pe scară largă a conținutului generat de IA, site-uri mass-media false și cumpărarea de voturi⁵⁸.

În contextul procesului său de aderare la UE, Moldova și-a consolidat reziliența printr-o abordare cuprinzătoare și holistică menită să combată în amonte acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și dezinformarea. Sprijinită de UE și de alți parteneri, Moldova și-a consolidat securitatea cibernetică și internă, integritatea judiciară, capacitatea autorităților de investigare de a detecta fluxurile financiare ilicite – inclusiv prin criptomonede, capacitățile de comunicare strategică și capacitatea de a furniza servicii populației chiar și în timpul crizelor (de exemplu, energia și afluxul de persoane care fug din calea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei) pentru a contribui la abordarea deficiențelor în materie de coeziune națională. Comisia electorală națională a luat măsuri decisive în cazul încălcării normelor de finanțare a partidelor. Un centru StratCom nou înființat a coordonat punerea în aplicare a cadrelor de comunicare strategică multipartite pentru a consolida reziliența societății la acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, pe baza unor analize și a unor previziuni complexe.

Pentru a sprijini conștientizarea situației și pregătirea, a fost creat un nou centru regional al Observatorului european al mass-mediei digitale, axat pe dezinformarea rusă și vizând Moldova și Ucraina⁵⁹. De asemenea, Comisia a organizat, împreună cu delegația UE și cu misiunea de parteneriat a UE (EUPM), o simulare a dezinformării și a amenințărilor cibernetice pentru a spori gradul de pregătire în ceea ce privește amenințările hibride în Moldova⁶⁰ și a

⁵⁷ Principalele discursuri de dezinformare din timpul campaniei electorale au vizat polarizarea societății, subminarea încrederii în democrație și obstrucționarea parcursului european al țării. Acestea susțineau cu precădere oprimarea politică și corupția din partea guvernului, fraude electorale, pierderea suveranității, precum și alimentarea fricilor în materie de potențiale conflicte armate (raportul centrului EDMO <https://brodhub.eu/en/republic-of-moldova/report-the-observation-mission-of-the-2025-parliamentary-elections-in-the-republic-of-moldova/> întocmit în contextul alegerilor parlamentare din Republica Moldova din 2025 – BROD).

⁵⁸ A se vedea rapoartele FACT (centrul EDMO care se ocupă de MD): <https://fact-hub.eu/moldova/> și BROD (centrul EDMO care se ocupă de RO și BU): <https://brodhub.eu/en/republic-of-moldova/>.

⁵⁹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-european-digital-media-observatory-hub-fights-disinformation-ukraine-and-moldova>.

⁶⁰ La 11 iunie 2015, în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării din Moldova, cu Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova și cu misiunea de parteneriat a Uniunii Europene în Moldova,

contribuit la instituirea unui mecanism temporar de escaladare între patru platforme online majore semnatare ale Codului de conduită privind dezinformarea și actorii societății civile locale⁶¹.

Eforturile continue ale autorităților naționale din Republica Moldova, ale societății civile și ale mass-mediei independente, precum și sprijinul din partea UE, vizând inclusiv misiunile de observare a alegerilor, au jucat un rol esențial în demascarea ingerințelor, în promovarea alfabetizării mediatice și în combaterea dezinformării prin acțiuni de comunicare factuală. Această experiență a arătat că principalele vulnerabilități au apărut în spațiul online și că se impune implicarea continuă, atât a autorităților naționale, cât și a UE pentru a asigura responsabilitatea digitală în sprijinul democrației.

Consolidarea integrității electorale este, de asemenea, o prioritate fundamentală a politicii externe a UE. Aceasta constituie un imperativ strategic, deoarece multe dintre provocările și atacurile la adresa democrațiilor și a proceselor electorale europene au un caracter transnațional și pot fi cu adevărat protejate numai dacă UE este înconjurată de democrații reziliente. Recentele alegeri din zonele vecine au evidențiat necesitatea de a răspunde solicitărilor de asistență ale autorităților naționale pentru combaterea dezinformării pe platformele de comunicare socială. UE își va consolida sprijinul acordat misiunilor internaționale de observare a alegerilor prezente pe teren.

Activitatea desfășurată în cadrul Centrului european pentru reziliența democratică va contribui la consolidarea echității și a integrității proceselor electorale și a altor procese democratice. Acțiunile de cooperare și schimb de informații între centru și structurile și mecanismele de cooperare relevante de la nivelul UE în acest domeniu vor respecta pe deplin cadrele juridice aplicabile, independența sau particularitățile acestor structuri și ale participanților lor, precum și procedurile existente (de exemplu, ECNE, rețeaua de puncte de contact naționale privind publicitatea politică sau Comitetul pentru servicii digitale).

Acțiuni:

- *sprijinirea cooperării consolidate cu statele membre în cadrul Rețelei europene de cooperare privind alegerile (ECNE) pentru a spori integritatea și pregătirea în materie electorală;*
- *elaborarea de orientări privind utilizarea IA în procesele electorale;*
- *actualizarea setului de instrumente pentru alegeri elaborat în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale;*
- *sprijinirea creării unei rețele voluntare a UE de influenceri;*
- *sprijinirea eforturilor comune cu statele membre cu privire la transparența și integritatea finanțării în politică;*
- *elaborarea unei recomandări a Comisiei și a unui ghid specific de bune practici privind siguranța candidaților politici și a reprezentanților aleși;*

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-services-and-moldovan-authorities-conduct-stress-test-potential-digital-hybrid-threats>.

⁶¹ Întemeindu-se pe procesul iterativ de succes al mecanismului temporar de escaladare desfășurat în timpul alegerilor din Moldova din 2024 și pe experiența reacției rapide prevăzute în cod.

- *consolidarea cooperării cu observatorii electorali internaționali pentru a spori capacitățile de monitorizare a dezinformării pe platformele de comunicare socială în contextul observării alegerilor în afara UE.*

2.3.2. Consolidarea rezilienței mass-mediei libere și independente

Mass-media liberă, independentă și pluralistă stă la baza integrității și diversității spațiului informațional, un element esențial pentru democrațiile noastre. Aceasta are puterea de a trage la răspundere și, oferind o multitudine de surse de informații fiabile, îi ajută pe cetățeni să își formeze o opinie și să facă alegeri în cunoștință de cauză⁶². Promovarea libertății și pluralismului mass-mediei s-a aflat, de asemenea, în centrul activității UE, prin inițiative legislative precum Regulamentul european privind libertatea mass-mediei (EMFA) sau Directiva împotriva SLAPP⁶³. UE este, de asemenea, un susținător puternic al libertății mass-mediei la nivel mondial, inclusiv la nivel multilateral, și recunoaște rolul esențial al mass-mediei și al jurnalismului independente în susținerea valorilor democratice și a drepturilor fundamentale la nivel mondial.

Însă sectorul mass-mediei este supus unei presiuni economice puternice într-un context marcat de digitalizare. Aceste modificări ale mediului informațional afectează modul în care informațiile sunt produse, partajate, consumate și recunoscute ca fiind de încredere. Cetățenii se bazează din ce în ce mai mult pe platformele online și, recent, pe inteligența artificială generativă pentru a accesa informații și a-și forma o opinie cu privire la o gamă largă de aspecte, inclusiv la politică. Platformele online devin principalele surse de informații pentru tineri⁶⁴, în special prin intermediul influencerilor⁶⁵. Algoritmii pe care platformele online îi utilizează pentru a sorta conținutul determină implicarea, tratând adesea cu prioritate conținutul senzational sau controversat în defavoarea informațiilor fiabile și justificate. Acest aspect riscă să amplifice dezinformarea, diviziunile societale și pune sub semnul întrebării vizibilitatea conținutului mediatic. Furnizorii independenți de mass-media și canalele de știri întâmpină dificultăți în a-și adapta modelele de afaceri în ceea ce privește veniturile din publicitate⁶⁶, o piață dominată tot mai mult de platformele online.

Acest aspect a îngreunat susținerea mass-mediei de știri independente și a disponibilității unui conținut jurnalistic de investigație de calitate, bazat pe standarde profesionale și etice. În mai

⁶² Respondenții la consultarea publică deschisă desfășurată de Comisie în vederea elaborării Scutului european pentru democrație au identificat drept prioritate pentru reziliența democratică asigurarea pluralismului mass-mediei libere și independente și a unui mediu sigur pentru jurnaliști.

⁶³ Directiva (UE) 2024/1069 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică, JO L, 2024/1069, 16.4.2024.

⁶⁴ Potrivit sondajului din 2025 privind rețelele sociale, pentru tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani, cea mai utilizată sursă de conținut pentru a se informa cu privire la afacerile sociale și politice curente sunt platformele de comunicare socială (65 %). Sursă: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3592>.

⁶⁵ Perspectivele industriei mass-media europene. A se vedea: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2025-european-media-industry-outlook-report>. Potrivit Raportului Digital News din 2024 al Institutului Reuters, 57 % din utilizatorii TikTok și 53 % din utilizatorii Instagram declară că influencerii sunt principala lor sursă de știri, înaintea jurnaliștilor și a presei scrise (41 % și, respectiv, 34 %).

⁶⁶ A se introduce cele mai recente statistici privind cota de piață furnizate de Eurostat.

multe regiuni și, în special, în multe zone rurale, canalele de știri locale au fost scoase de pe piață, creând „viduri de știri”, ceea ce a determinat o scădere a disponibilității, pluralității și calității informațiilor⁶⁷, ceea ce poate duce la pierderea angajamentului și a încrederii în democrație și la o mai mare expunere la dezinformare. În plus, atacurile, procesele abuzive și alte forme de intimidare aduc prejudicii mediului în care lucrează jurnaliștii, siguranța și protecția jurnaliștilor devenind astfel o prioritate esențială⁶⁸.

UE a abordat în mod proactiv provocările la adresa libertății și a pluralismului mass-mediei, prezentând mai multe instrumente juridice, de politică și de finanțare. EMFA prevede un nou set de norme comune pentru a proteja pluralismul și independența mass-mediei în UE, menite să garanteze că atât mass-media publică, cât și cea privată pot funcționa cu ușurință pe piața internă, fără presiuni nejustificate și ținând seama de transformarea digitală. Comisia sprijină statele membre în ceea ce privește aplicarea EMFA, inclusiv prin orientări, și va asigura respectarea acestuia. Comisia va menține un dialog activ cu actorii relevanți la nivel de sector și cu organizațiile societății civile pentru a se asigura că garanțiile și mecanismele prevăzute de EMFA sunt aplicate în mod eficace în întreaga UE.

Pentru a garanta că furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari acordă atenția cuvenită libertății și pluralismului mijloacelor de informare în masă, Regulamentul privind serviciile digitale prevede ca aceștia să identifice și să atenueze cu diligență orice risc sistemic care este cauzat de proiectarea sau de funcționarea serviciilor lor, inclusiv în ceea ce privește libertatea și pluralismul mijloacelor de informare în masă. Comisia va continua să monitorizeze și să asigure respectarea acestor obligații și va colabora cu părțile interesate relevante pentru a se asigura că acestea sunt respectate în sfera digitală.

Protejarea liberei circulații a informațiilor în democrația noastră necesită piețe dinamice și contestabile pentru mass-media liberă și independentă. Comisia va continua să asigure respectarea **normelor antitrust** ale UE în sectorul digital pentru a contribui la promovarea unui peisaj mediatic echitabil și divers și pentru a combate practicile care pot submina pluralismul mass-mediei, inclusiv prin protejarea furnizorilor independenți de servicii mass-media de comportamente anticoncurențiale în publicitatea online. În plus, protejarea concurenței poate promova, de asemenea, pluralitatea și diversitatea mass-mediei, nu numai în sectoarele mass-media tradiționale, ci și în sectoarele cu evoluție rapidă, cum ar fi IA. În **Orientările revizuite privind concentrările economice**⁶⁹, Comisia va oferi mai multe orientări cu privire la modul în care menține concurența în materie de calitate și la modul în care acest lucru poate stimula pluralitatea și diversitatea mass-mediei, în beneficiul

⁶⁷ <https://cmpf.eui.eu/local-media-for-democracy-research-results/>.

⁶⁸ În raportul său din 2025 privind statul de drept, Comisia a constatat că se acordă o atenție sporită siguranței și protecției jurnaliștilor, în contextul amenințărilor continue, statele membre instituind sau continuând să exploateze structuri de sprijin sau consolidând protecția juridică a jurnaliștilor. https://commission.europa.eu/publications/2025-rule-law-report-communication-and-country-chapters_en.

⁶⁹ Orientări privind evaluarea concentrărilor orizontale în temeiul Regulamentului Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi, 2004/C 31/03 și Orientări privind evaluarea concentrărilor neorizontale în conformitate cu Regulamentul Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi, 2008/C 265/07.

consumatorilor și al cetățenilor. În temeiul **Regulamentului privind piețele digitale**⁷⁰, Comisia va include printre prioritățile sale acțiuni de asigurare a respectării legislației care promovează un peisaj mediatic independent și divers, inclusiv prin îmbunătățirea transparenței publicității online. Provocările emergente, cum ar fi introducerea serviciilor bazate pe IA, au, de asemenea, un impact asupra unor piețe digitale echitabile și contestabile pentru mass-media. Comisia poartă dialoguri în materie de reglementare cu privire la aceste aspecte cu controlorii de acces în cauză. Acest aspect face parte, de asemenea, din revizuirea în curs a Regulamentului privind piețele digitale, care va transmite raportări cu privire la aspectele identificate și la eventualele etape viitoare.

Pentru a sprijini în continuare viabilitatea economică a sectorului, în contextul evaluării actuale și al viitoarei revizui a **Directivei serviciilor mass-media audiovizuale**⁷¹ (DSMAV), Comisia va analiza modalități de **consolidare a vizibilității serviciilor mass-media de interes general și de modernizare a normelor în materie de publicitate în vederea promovării sustenabilității mass-mediei din UE. Rolul influencerilor** va fi, de asemenea, avut în vedere în revizuirea DSMAV⁷² și în viitorul act legislativ privind echitatea digitală, care va veni în completarea normelor existente ale UE.

Finanțarea publică a serviciilor publice de radiodifuziune urmărește să le permită să răspundă nevoilor democratice, sociale și culturale ale societății și să garanteze pluralismul, inclusiv diversitatea culturală și lingvistică. EMFA prevede obligația statelor membre de a institui proceduri de finanțare care să garanteze că furnizorii de servicii publice mass-media dispun de resurse financiare adecvate, durabile și previzibile, corespunzătoare îndeplinirii misiunii lor de serviciu public și capacității de a se dezvolta în cadrul acesteia. Evaluarea în curs a Comunicării privind radiodifuziunea din 2009⁷³ urmărește să stabilească dacă normele existente privind ajutoarele de stat pentru serviciile publice de radiodifuziune sunt în continuare adecvate scopului, având în vedere evoluțiile pieței – de la noile tehnologii la noi modalități de vizionare și noi actori la nivel de sector.

Dezvoltarea IA generative, deși oferă oportunități, prezintă diverse provocări pentru ecosistemul mediatic. Pirateria online și utilizarea materialelor protejate prin drepturi de autor pentru formarea fără permisiune a modelelor de IA constituie în continuare o amenințare importantă la adresa sectorului mass-mediei, întrucât erodează veniturile și afectează calitatea și diversitatea mass-mediei. Comisia va **revizui Directiva privind dreptul de autor pe piața**

⁷⁰ Regulamentul (UE) 2022/1925 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 septembrie 2022 privind piețe contestabile și echitabile în sectorul digital, JO L 265, 12.10.2022, p. 1.

⁷¹ Directiva (UE) 2018/1808 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018 de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) având în vedere evoluția realităților pieței, JO L 303, 28.11.2018, p. 69.

⁷² În cadrul revizuirii normelor privind mass-media audiovizuală, Comisia se va concentra asupra modalităților de a asigura un ecosistem mediatic mai echitabil, în care telespectatorii – în special cei mai tineri – să fie protejați în mod adecvat atunci când consumă conținut audiovizual online, inclusiv conținutul pus la dispoziție de influenceri.

⁷³ Comisia Europeană, Comunicare cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune, 2009/C 257/01, cu privire la care Comisia a lansat o consultare publică în octombrie 2025, solicitând contribuții din partea autorităților publice, a întreprinderilor și a cetățenilor.

unică digitală⁷⁴ și va analiza modalitățile de îmbunătățire a eficacității acesteia în contextul acestor evoluții.

De asemenea, Comisia își va mobiliza instrumentele financiare pentru a sprijini reziliența economică a sectorului mass-mediei în UE și în afara acesteia. **Programul de reziliență în domeniul mass-mediei** va asigura legătura dintre sprijinul actual acordat mass-mediei și programele de finanțare propuse în noul cadru financiar multianual (CFM)⁷⁵, pregătind terenul pentru implementarea cu succes a următorului CFM. Acest program va sprijini jurnalismul independent și alfabetizarea mediatică, subliniind eforturile Comisiei de a consolida sectorul mass-mediei de știri durabil, inclusiv jurnalismul local și în țările candidate și țările potențial candidate la aderarea la UE. Comisia va intensifica sprijinul acordat mass-mediei locale prin intermediul programului „Europa creativă”, prin promovarea proiectelor axate pe viabilitatea jurnalismului independent și local⁷⁶. Programul „Europa creativă” își va extinde totodată cererile de propuneri existente privind competențele în 2027, prin adăugarea unei noi acțiuni privind perfecționarea profesioniștilor din domeniul mass-mediei de știri. O nouă acțiune în cadrul programului **Orizont Europa** va sprijini în continuare transformarea digitală a industriei mass-media, printre altele prin conceperea de noi instrumente inovatoare pentru ca mass-media să ajungă la noi utilizatori și surse de venituri.

Investițiile private în mass-media se mențin la niveluri relativ scăzute și necesită noi soluții de investiții adaptate, axate pe randamentul pe termen lung al investițiilor. **Fondurile de capital privat** ar trebui să poată sprijini mass-media independentă de calitate. Comisia va promova investițiile cu impact în sectorul mass-mediei de știri și va iniția colaborări cu potențialii investitori, alături de Grupul BEI.

Comisia s-a angajat, în contextul sprijinului acordat pentru adoptarea IA în sectoarele culturale și creative, să contribuie la dezvoltarea unor **platforme paneuropene** care să pună la dispoziția unui public mai larg știri și informații în timp real de la canale mass-media profesionale din întreaga UE, în mai multe limbi⁷⁷. De asemenea, Comisia își va intensifica sprijinul pentru proiectele mass-media inovatoare care oferă noi formate și conținut publicului din întreaga Uniune și din afara acesteia⁷⁸. În plus, Comisia va explora viitoarele traiectorii pentru mediul tehnologic al UE, cu un accent inițial pe viitoarele rețele de socializare/platforme de comunicare socială, sprijinind **suveranitatea digitală** a UE.

⁷⁴ Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală, JO L 130, 17.5.2019, p. 92.

⁷⁵ În special programul AgoraEU propus.

⁷⁶ Comisia sprijină totodată jurnalismul local independent și contribuie la formarea jurnaliștilor aspiranți prin măsuri axate pe subiecte specifice, cum ar fi cele din cadrul politici de coeziune a UE. Măsurile sale de informare orientate la nivel local și acțiunile de consolidare a capacităților contribuie la combaterea „vidurilor de știri”.

⁷⁷ Strategia privind aplicarea IA, COM(2025) 723 final.

⁷⁸ Acțiunile de sprijinire a sectoarelor mass-mediei de știri sunt disponibile la adresa: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/policies/news-initiative>. La inițiativa statelor membre au fost lansate, de asemenea, inițiative de cooperare remarcabile. Printre noile exemple de astfel de inițiative transfrontaliere se numără ARTE+ și proiectul „scutul informațional”, lansate de Deutsche Welle și France Médias Monde.

Garantarea **siguranței și protecției jurnaliștilor** rămâne o prioritate-cheie, inclusiv în cadrul acțiunii externe a Uniunii⁷⁹. Pentru a-și intensifica eforturile de protejare a jurnaliștilor împotriva presiunilor, amenințărilor și atacurilor nejustificate, Comisia își va actualiza **Recomandarea privind siguranța jurnaliștilor**⁸⁰ pentru a sprijini un nivel sporit de siguranță și un mediu propice pentru jurnaliști și pentru reportajele de știri de calitate (jurnalismul din surse primare) în societate și va organiza **un eveniment la nivel înalt privind combaterea SLAPP** pentru a sprijini revizuirea recomandării sale împotriva SLAPP⁸¹. În plus, pentru a promova regimurile de protecție pentru jurnaliștii, cercetătorii și organizațiile societății civile care își desfășoară activitatea în domeniul analizării mediului informațional și a evoluțiilor acestuia (de exemplu, impactul IA), Comisia va adopta orientări pentru a sprijini punerea în aplicare a normelor relevante ale UE⁸².

Pentru a contribui la obiectivul general de sprijinire a libertății și pluralismului mass-mediei, Comisia va continua, de asemenea, să finanțeze mecanisme de monitorizare a libertății presei în statele membre ale UE și în țările candidate⁸³.

Comisia sprijină, de asemenea, jurnalismul și mass-media independentă de calitate la nivel internațional, în special în țările din vecinătatea UE și în țările candidate și țările potențial candidate la aderarea la UE. Finanțarea de bază pentru susținerea operațiunilor mass-media independente este un mijloc eficace și eficient de combatere a operațiunilor de dezinformare ale regimurilor autoritare, atât pe plan intern, cât și în străinătate. Formatele de investigație și de divertisment independente și de înaltă calitate facilitează ținerea sub control a discursurilor FIMI și pot limita diseminarea în UE și în țările partenere ale UE⁸⁴. În plus, Fondul european pentru democrație și mecanismul ProtectDefenders.eu al Comisiei oferă sprijin jurnaliștilor expuși riscurilor în calitate de apărători ai drepturilor omului din afara UE. În 2024, cel puțin 943 de lucrători din mass-media au obținut sprijin prin intermediul acestui din urmă mecanism. Comisia va continua să ofere sprijin de bază jurnaliștilor independenți exilați și canalelor mass-media independente, inclusiv celor din Rusia și Belarus și din alte țări, care lucrează din interiorul UE și din vecinătatea sa, și va contribui la susținerea canalelor mass-media

⁷⁹ Sprijinirea mass-mediei independente și pluraliste, accesul la informații și lupta împotriva dezinformării, precum și siguranța jurnaliștilor și a lucrătorilor din mass-media în mediul online și offline sunt priorități-cheie în cadrul Planului de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația și includ acțiuni precum mecanismul UE pentru apărătorii drepturilor omului: ProtectDefenders.eu și sprijinul UE pentru Fondul european pentru democrație (FED), care sprijină actorii în domeniul democrației, inclusiv platformele mass-media și jurnaliștii independenți. <https://democracyendowment.eu/>.

⁸⁰ Recomandarea (UE) 2021/1534 a Comisiei din 16 septembrie 2021 referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană, C/2021/6650.

⁸¹ De asemenea, Comisia va reînnoi mandatul și componența grupului de experți împotriva SLAPP pentru a încuraja sprijinirea victimelor și a revizui normele UE de drept internațional privat în scopul de a evalua dacă trebuie incluse aspecte relevante pentru SLAPP.

⁸² Cum ar fi Regulamentul privind serviciile digitale, Regulamentul privind publicitatea politică sau Regulamentul privind IA.

⁸³ A se vedea, de exemplu, proiectele care primesc finanțare prin programul „Europa creativă”, cum ar fi răspunsul rapid privind libertatea mass-mediei.

⁸⁴ Sprijinul de bază al UE pentru mass-media independentă, furnizat prin intermediul Fondului european pentru democrație, a ajuns la un public de cel puțin 36 de milioane de persoane prin intermediul canalelor de comunicare socială, numai în Rusia. Începând din 2022, audiența pentru canalele mass-media sprijinite de UE a crescut cu cel puțin 15-20 %.

independente de înaltă calitate în principalele țări partenere. Comisia va intensifica activitatea de răspuns rapid cu parteneri de încredere pentru a se asigura că soluțiile de eludare a cenzurii digitale, de combatere a supravegherii și a încetării activității sunt puse la dispoziția cetățenilor, a actorilor societății civile și a jurnaliștilor în cadrul regimurilor autoritare. Comisia a propus, de asemenea, să acorde prioritate sprijinului pentru libertatea mass-mediei în cadrul noului CFM „Europa globală”.

Acțiuni:

- *revizuirea Directivei serviciilor mass-media audiovizuale;*
- *abordarea provocărilor cu care se confruntă ecosistemul mass-media în contextul revizuirii Directivei privind dreptul de autor pe piața unică digitală;*
- *furnizarea de orientări pentru menținerea concurenței și promovarea pluralității și a diversității mass-mediei în contextul revizuirii Orientărilor privind concentrările economice;*
- *evaluarea adecvării normelor existente privind ajutoarele de stat pentru serviciile publice de radiodifuziune în cadrul evaluării Comunicării privind radiodifuziunea din 2009;*
- *lansarea unui program de reziliență în domeniul mass-mediei, pentru a sprijini jurnalismul independent și educația în domeniul mass-mediei;*
- *consolidarea măsurilor privind siguranța jurnaliștilor și combaterea abuzului de procedură (SLAPP);*
- *sprijinirea jurnalismului și a mass-mediei independente de calitate dincolo de frontierele UE.*

2.4. Stimularea rezilienței societății și a implicării cetățenilor

Coloana vertebrală a democrației o constituie cetățenii implicați și capacitați și o societate civilă activă. Promovarea educației civice, inclusiv în ceea ce privește mass-media, educația în domeniul mass-mediei și gândirea critică, consolidează gradul de conștientizare cu privire la riscuri și amenințări și le permite cetățenilor de toate vârstele și din toate comunitățile să navigheze în mediul informațional, să acceseze informații fiabile, să își exercite drepturile democratice și să se implice în procesele democratice. Promovarea implicării cetățenilor în viața democratică, prin sprijinirea instrumentelor participative și deliberative, este, de asemenea, necesară pentru a consolida responsabilizarea, capacitatea și încrederea publicului. Acestea sunt esențiale pentru consolidarea rezilienței generale a societății.

2.4.1. Educația civică și competențele pentru democrație

Competențele cetățenești, inclusiv alfabetizarea mediatică și digitală, sunt esențiale pentru democrație. O gamă largă de proiecte sprijină astfel de competențe în cadrul diverselor programe ale UE, de exemplu Erasmus+, programul „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CEDV) și Orizont Europa.

Măsuri în domeniul educației

Școlile și instituțiile de învățământ joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor cetățenești pentru a le permite cetățenilor să acționeze în mod responsabil, prin promovarea gândirii critice, a incluziunii, a libertății de exprimare și a angajamentului civic activ. Prin

cultivarea acestor competențe, entitățile educaționale de la toate nivelurile îi capacitează pe cetățenii informați și implicați, construind astfel societăți democratice mai reziliente.

Parte integrantă a Uniunii competențelor, **Planul de acțiune privind competențele de bază** consideră atât competențele cetățenești, cât și competențele digitale ca fiind competențe de bază care sunt fundamentale pentru a le permite cetățenilor să prospere, atât în viața lor profesională, cât și în cea personală. **Pachetul privind educația din 2026** va include un **program de sprijin pentru competențe de bază pentru școli**, pentru a sprijini copiii și tinerii să dobândească competențe în materie de alfabetizare, matematică, științe, competențe digitale și cetățenești. În cadrul acestui pachet, Comisia va prezenta o foaie de parcurs pentru 2030 privind viitorul educației și al competențelor digitale, pe baza revizuirii Planului de acțiune pentru educația digitală, punând accentul pe competențele digitale, pe alfabetizarea în domeniul IA și pe gândirea critică și stimulând reziliența democratică în lumea digitală.

Comisia va adresa recomandări directorilor unităților de învățământ și factorilor de decizie politică. Acestea vor include **Orientări actualizate pentru profesori și cadrele didactice privind combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale** prin educație și formare⁸⁵, pentru a consolida expertiza pedagogică a cadrelor didactice și competențele de gândire critică ale tinerilor, pentru a promova utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale și pentru a sprijini alegerile în cunoștință de cauză în mediul online. Aceste orientări vor viza evoluții precum IA generativă, manipularea informațiilor⁸⁶ și rolul platformelor de comunicare socială și al influencerilor. De asemenea, Comisia elaborează orientări pentru a susține dobândirea competențelor de bază în materie de pregătire, inclusiv a elementelor relevante ale alfabetizării mediatice, ca element esențial pentru o cetățenie activă și informată și pentru combaterea dezinformării și a manipulării informațiilor. Comisia va elabora un **cadru de competențe cetățenești în UE**⁸⁷, împreună cu **orientările pentru consolidarea educației civice în școli**. Acestea vor contribui la elaborarea programelor de învățământ și a programelor de formare.

Acțiuni de alfabetizare mediatică dincolo de educație

Pe lângă măsurile din domeniul educației, acțiunile de sprijinire a alfabetizării mediatice, inclusiv a alfabetizării digitale în întreaga UE, trebuie să fie extinse în mod incluziv și eficient, pentru a ajunge la persoane de toate vârstele și din toate mediile socioeconomice, în special la persoanele din afara mediilor de educație și formare.

Comisia va pune în aplicare **un pachet de măsuri privind alfabetizarea mediatică**. **Programul de reziliență în domeniul mass-mediei** va include noi acțiuni de sprijinire a alfabetizării mediatice pentru toate categoriile de vârstă (tineri, adulți, persoane în vârstă), în zonele rurale și urbane. Acesta va aborda provocările noi și existente în materie de integritate

⁸⁵ Comisia Europeană: Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură, Orientări pentru profesori și cadrele didactice privind combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale prin educație și formare – Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/28248>.

⁸⁶ Inclusiv posibilitatea de a viza în mod diferențiat băieții și fetele.

⁸⁷ Ținând seama, printre altele, de drepturile care decurg din cetățenia UE, astfel cum se explică în Ghidul privind cetățenia UE: https://commission.europa.eu/publications/guide-eu-citizenship_en și viitorul ghid al UE privind democrația pentru cetățeni.

a informațiilor, corelând alfabetizarea mediatică cu nivelul de pregătire și axându-se pe noile tendințe în ceea ce privește consumul de mass-media⁸⁸. Acțiunile potențiale de îmbunătățire a mecanismelor existente în temeiul Directivei serviciilor mass-media audiovizuale în domeniul alfabetizării mediatice vor face, de asemenea, parte din evaluarea și revizuirea acestor norme. Se va acorda prioritate sprijinirii statelor membre care se confruntă cu provocări și nevoi specifice, precum și a țărilor candidate și țările potențial candidate⁸⁹ și a grupurilor care se confruntă cu obstacole în ceea ce privește implicarea în viața democratică⁹⁰.

Comisia va sprijini statele membre în elaborarea, extinderea sau punerea în aplicare a **planurilor de acțiune naționale sau regionale privind alfabetizarea mediatică**⁹¹.

Comisia va **consolida**, de asemenea, **comunitatea de alfabetizare mediatică**, pentru a spori coordonarea și a consolida legăturile dintre actorii implicați. Acest demers va include consolidarea **Grupului de experți al Comisiei în domeniul alfabetizării mediatice** (*Media Literacy Expert Group* – MLEG) al autorităților statelor membre, prin încurajarea schimburilor de bune practici, prin oferirea de noi instrumente de cooperare și prin extinderea mandatului său, astfel încât acesta să acopere aspecte legate de pregătirea și reziliența societății. Pentru a veni în completarea eforturilor depuse de MLEG, Comisia va institui totodată o nouă **rețea de experți independenți în domeniul alfabetizării mediatice**, care va reuni experți independenți din diferite domenii (de exemplu, pregătire, acțiuni străine de manipulare a informațiilor și ingerințe străine dezinformare, analiza datelor, riscuri legate de integritatea informațiilor, științe comportamentale etc.), care va furniza contribuții și informații independente pentru a face față noilor provocări. Eforturile în domeniul alfabetizării mediatice se vor baza, de asemenea, pe comunitatea de alfabetizare mediatică din cadrul Observatorului european al mass-mediei digitale (EDMO), consolidând în continuare registrul de bune practici și de cazuri de utilizare pe baza Orientărilor EDMO pentru inițiative eficace în domeniul alfabetizării mediatice⁹² și extinzând poveștile de succes dezvoltate și desfășurate de **centrele regionale/naționale ale EDMO**, de exemplu pentru informarea comunităților vulnerabile și rurale și a persoanelor în vârstă sau pentru colaborarea cu mass-media.

Comisia va prezenta un **ghid al UE privind democrația pentru cetățeni**, pentru a promova sensibilizarea cetățenilor cu privire la drepturile lor democratice în temeiul dreptului Uniunii

⁸⁸ Acțiunile de îmbunătățire a mecanismului DSMAV în domeniul alfabetizării mediatice vor face, de asemenea, parte din evaluarea și revizuirea acestuia.

⁸⁹ Care sunt deosebit de expuse la acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și la dezinformare din cauza apropierei lor de Rusia și Belarus.

⁹⁰ Aceasta din urmă s-ar putea baza pe indicatori existenți, cum ar fi indicele pluralismului mass-mediei, care conține un subindicator privind nivelul de alfabetizare mediatică.

⁹¹ Strategia europeană privind o Uniune a pregătirii a prevăzut intensificarea activității privind alfabetizarea digitală și mediatică, inclusiv în contextul Scutului european pentru democrație și al foii de parcurs pentru 2030 privind viitorul educației și al competențelor digitale, pentru a consolida gândirea critică și reziliența împotriva dezinformării și a amenințărilor cibernetice de la o vârstă fragedă. Mai multe state membre dispun de programe naționale pentru atingerea acestor obiective. De exemplu, LU a adoptat un plan național de acțiune pentru incluziunea digitală în 2021, iar MT are o strategie privind educația digitală pentru perioada 2025-2030.

⁹² A se vedea: <https://edmo.eu/areas-of-activities/media-literacy/raising-standards-the-edmo-guidelines/>.

și al cadrelor de politică ale UE, precum și la modul de exercitare a acestora⁹³. O atenție specială va fi acordată tinerilor.

Pentru a-i implica pe cetățeni în elaborarea acestor măsuri privind democrația, cetățenia și competențele în domeniul alfabetizării mediatice și digitale, Comisia va organiza un **grup de dezbateri al cetățenilor europeni privind reziliența democratică**.

Acțiuni:

- dezvoltarea Programului de sprijin pentru competențe de bază pentru școli din 2026, care include competențe cetățenești și digitale;
- actualizarea orientărilor pentru profesori și cadrele didactice privind dezinformarea și alfabetizarea digitală;
- elaborarea unui cadru de competențe cetățenești în UE, împreună cu orientările pentru consolidarea educației civice în școli;
- sprijinirea statelor membre în elaborarea, extinderea sau punerea în aplicare a planurilor de acțiune naționale sau regionale privind alfabetizarea mediatică;
- punerea în aplicare a unor măsuri privind alfabetizarea mediatică, fixând noi priorități și o comunitate consolidată de alfabetizare mediatică;
- elaborarea unui ghid al UE privind democrația pentru cetățeni;
- organizarea unui grup de dezbateri al cetățenilor europeni privind reziliența democratică.

2.4.2. Promovarea implicării și a participării cetățenilor

Metode noi și semnificative de participare, deliberare și implicare a cetățenilor, din toate generațiile⁹⁴, oferă modalități suplimentare de implicare a cetățenilor în dezbaterile democratice și în procesul de elaborare a politicilor publice, îmbogățind deliberările cu perspective diverse – astfel cum a demonstrat Conferința privind viitorul Europei – și consolidând democrația reprezentativă bazată pe alegeri.

La nivelul UE, Comisia utilizează mai multe instrumente pentru a-i implica pe cetățenii UE în procesul său de elaborare a politicilor, începând cu inițiativele cetățenești europene, un instrument unic de stabilire a agendei de lucru, care le permite cetățenilor să își prezinte ideile de acțiune la nivelul UE. **Grupurile de dezbateri ale cetățenilor europeni și Platforma de implicare civică** au devenit atuuri importante pentru a fundamenta și a sprijini procesul de elaborare a politicilor, pentru a consolida reziliența democratică și pentru a promova cetățenia europeană, încurajându-se utilizarea acestora la nivelul UE și în statele membre. Comisia va explora posibilitățile de a deschide Platforma de implicare civică sau de a permite interoperabilitatea acesteia cu administrațiile publice naționale, regionale și locale.

⁹³ Sunt vizate cu precădere drepturile în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale, al Regulamentului privind IA, al Directivei serviciilor mass-media audiovizuale, al Regulamentului privind publicitatea politică, drepturile electorale ale UE și alte cadre relevante.

⁹⁴ Printre acestea se numără grupurile intergeneraționale de dezbateri ale cetățenilor, adunările de cetățeni, bugetarea participativă, planificarea participativă sau noile instrumente și platforme de tehnologie civică digitală, care vin în completarea practicilor precum sondajele sau consultările publice.

Comisia va colabora îndeaproape cu organismele și entitățile relevante, cum ar fi Comitetul Regiunilor, Comitetul Economic și Social European și părțile interesate⁹⁵, pentru a consolida o **rețea de autorități naționale în domeniul participării cetățenilor**, cu puncte focale naționale, bazându-se în special pe Centrul virtual de competențe privind democrația participativă și deliberativă din cadrul Comisiei⁹⁶. Activitatea acestei rețele se va axa pe nivelul local, responsabilizarea tinerilor și dialogul intergenerațional, oferind sprijin practic și promovând instrumentele relevante pentru autoritățile naționale. În acest cadru, Comisia va sprijini elaborarea unui **pachet de formare** pentru statele membre privind participarea cetățenilor în toate limbile oficiale ale UE.

Comisia va asigura un acces mai larg la informațiile privind participarea cetățenilor prin intermediul unui **portal multilingv** pentru resurse la nivelul UE, pentru a disemina instrumente și informații privind participarea democratică pe scară mai largă, astfel încât acestea să fie utilizate la toate nivelurile în întreaga UE, inclusiv la nivelul administrațiilor publice, al părților interesate și al cetățenilor, centralizând informațiile colectate prin intermediul rețelei de autorități naționale în domeniul participării cetățenilor și în cadrul Centrului de competențe privind democrația participativă și deliberativă.

Ar trebui promovate instrumente digitale inovatoare pentru sprijini schimburile de opinii personale și a veni în completarea acestora. Comisia va stimula inovarea în cadrul platformelor online care permit participarea la democrație (tehnologie civică⁹⁷), inclusiv în cadrul platformelor digitale locale care sprijină implicarea democratică, mobilizând IA în scopuri participative. Pentru a iniția colaborarea cu sectorul tehnologiei civice, Comisia va organiza un **hackathon de tehnologie civică** pentru a prezenta proiecte inovatoare și va institui un **centru de tehnologie civică**⁹⁸ la nivel european, care va oferi un punct focal cuprinzător și multilingv pentru informații, resurse și instrumente privind tehnologia civică⁹⁹. Comisia va sprijini proiecte-pilot în acest domeniu în cadrul programelor de finanțare relevante ale UE, invitând autoritățile locale, comunitățile și întreprinderile nou-înființate din domeniul tehnologiei să dezvolte soluții scalabile, inclusiv în zonele rurale¹⁰⁰. În cadrul acestor direcții de lucru, se va

⁹⁵ Strategia UE pentru societatea civilă va propune măsuri de colaborare cu statele membre pentru a consolida implicarea organizațiilor societății civile, urmând totodată recomandarea din 2023 în ceea ce îi privește pe acești actori, în timp ce acțiunile din cadrul Scutului pentru democrație se axează pe participarea cetățenilor.

⁹⁶ Acest centru sprijină proiecte participative și deliberative la nivelul UE și implică țări candidate și țările potențial candidate, cu o varietate de resurse, cursuri de formare, evenimente cu prezență fizică, laboratoare ale cetățenilor și o comunitate de practici cu expertiză multidisciplinară din întreaga UE.

⁹⁷ Tehnologia civică poate fi definită ca fiind utilizarea tehnologiilor digitale pentru a consolida democrația, permițând publicului să fie informat, să participe la procesul decizional și de elaborare a politicilor și să intensifice capacitatea de reacție și de răspundere a guvernelor (a se vedea Documentele de politică ale OCDE privind guvernanța publică nr. 72 din 2025).

⁹⁸ Acesta va fi conectat la portalul Europa interoperabilă, care a fost instituit prin Regulamentul (UE) 2024/903 și oferă acces la soluții de interoperabilitate și la soluții cu sursă deschisă utilizate de administrațiile publice din Europa. Acesta găzduiește deja exemple de instrumente cu sursă deschisă pentru participarea cetățenilor.

⁹⁹ Ca atare, acesta va sprijini vizibilitatea instrumentelor de tehnologie civică și schimbul de expertiză și de cunoștințe în cadrul ecosistemului de tehnologie civică și va promova sensibilizarea cu privire la acest sector în rândul autorităților naționale și locale.

¹⁰⁰ Pe baza Cadrului european de interoperabilitate se va crea un model de evaluare pentru a evalua nivelul de maturitate al interoperabilității platformelor de tehnologie civică și pentru a ajuta platformele online să identifice domeniile în care sunt necesare îmbunătățiri.

acorda o atenție deosebită accesibilității și interoperabilității instrumentelor de tehnologie civică.

Participarea tinerilor și consultarea acestora la toate nivelurile asigură faptul că politicile și deciziile au în vedere perspectivele și nevoile tinerei generații, care va suporta consecințele lor pe termen lung. Implicarea tinerilor într-un mod incluziv promovează totodată un sentiment de responsabilitate civică, încurajând participarea pe tot parcursul vieții la societate și democrație. Tinerii joacă un rol central în contextul eforturilor depuse de Comisie pentru a-i implica pe cetățeni în procesul său de elaborare a politicilor, inclusiv prin intermediul Consiliului consultativ al tinerilor pe lângă președintele Comisiei. Se vor organiza **dialoguri în materie de politici pentru tineret** între membrii Comisiei și tineri **pe tema punerii în aplicare a Scutului european pentru democrație. Setul de instrumente al UE pentru participarea la dialogul cu tinerii**, creat împreună cu consiliile naționale de tineret, **va fi adaptat** pentru a ajunge la un număr mai mare de tineri și va fi promovat prin intermediul Portalului european pentru tineret pentru a stimula implicarea tinerilor în sens mai larg. **Inițiativa „Vocile viitorului”** va urmări crearea unui Forum european pentru echitatea între generații în democrație, ca spațiu incluziv în care oamenii de toate vârstele să se poată întâlni pentru a modela alegerile pe termen lung ale Europei.

Acțiuni:

- *promovarea participării cetățenilor și a tinerilor, inclusiv prin consolidarea unei rețele de autorități naționale în domeniul participării cetățenilor, cu un pachet de formare și un portal multilingv pentru resurse la nivelul UE;*
- *înființarea unui centru de tehnologie civică la nivel european pentru a sprijini sectorul tehnologiei civice.*

2.4.3. Consolidarea democrației prin acțiuni la nivelul întregii societăți

Pentru a consolida în continuare democrația, este necesar să se ofere sprijin susținut actorilor și comunităților implicate, să se recunoască și să se amplifice inițiativele acestora și să se prezinte bune practici care demonstrează abordări inovatoare. Este necesar să se acorde o atenție deosebită regiunilor afectate de un angajament civic și politic scăzut.

Pentru a aborda provocările din ce în ce mai mari, cum ar fi fragmentarea socială, izolarea digitală și scăderea încrederii în instituțiile publice, Comisia va promova abordările în materie de creare a unor comunități. Împreună cu autoritățile și rețelele locale din întreaga UE, printre care **Rețeaua consilierilor locali din UE**, Comisia va încuraja și va sprijini inițiativele locale care reunesc persoane de diverse vârste și care provin din medii diferite și va consolida conexiunile locale și spațiile publice favorabile incluziunii, inclusiv prin sport, muzică, narațiuni și colaborare.

Democrația locală, incluziunea și abordările participative se numără printre valorile și principiile fundamentale ale noului Bauhaus european. Acesta va sprijini democrația locală prin inițiative concrete care promovează abordări inovatoare ale implicării comunității la nivelul zonelor vecine. Sunt vizate consolidarea participării comunității și a conexiunilor între generații, precum și promovarea abordărilor colaborative pentru spații publice și cartiere favorabile incluziunii.

Centrele EUROPE DIRECT ale Comisiei vor acționa ca microcentre locale ale democrației – spații deschise, confortabile, în care comunitățile se întâlnesc, fac schimb de opinii și acționează împreună, sprijinind dialogul incluziv, ancorat în realitățile lor de zi cu zi. În parteneriat cu autoritățile locale, acestea pot găzdui activități care să transforme discuțiile în experiențe comune – de la seri ale comunității până la acțiuni de partajare a competențelor în vecinătate sau podcasturi locale¹⁰¹.

Pentru a încuraja intensificarea schimburilor de opinii și a sinergiilor între părțile interesate care își desfășoară activitatea în domeniul inovării democratice, schimbul de bune practici și vizibilitatea proiectelor lor, Comisia va organiza un **eveniment la nivel înalt** privind democrația și va acorda un **premiu anual pentru inovare democratică**¹⁰². Prezentarea proiectelor legate de democrație le sporește vizibilitatea pentru donatorii privați și organizațiile filantropice care sunt încurajate să joace un rol din ce în ce mai important.

Comisia va lansa **campanii de sensibilizare** specifice în cadrul cărora să se explice motivele pentru care democrația este importantă și modul în care toți cetățenii, inclusiv tinerii, își pot exercita drepturile democratice și își pot face auzită vocea¹⁰³.

Sectorul privat joacă, de asemenea, un rol în promovarea și susținerea democrației, care are un caracter fundamental pentru un mediu de afaceri echitabil și funcțional și pentru prosperitatea economică. La rândul său, o economie prosperă este esențială pentru ca democrația să prospere. Comisia va încuraja întreprinderile private și asociațiile de întreprinderi să facă schimb de bune practici, să își asume angajamente voluntare în acest domeniu și să creeze o **coalitie a întreprinderilor pentru democrație**¹⁰⁴.

Acțiuni:

- *organizarea unui eveniment la nivel înalt privind democrația și a unui premiu anual pentru inovare democratică;*
- *lansarea de către Comisie a unor campanii de sensibilizare specifice;*
- *sprijinirea consolidării angajamentelor voluntare ale sectorului privat de a crea o coalitie a întreprinderilor pentru democrație.*

2.4.4. Protejarea procesului decizional bazat pe dovezi

Elaborarea de politici bazate pe dovezi asigură faptul că instituțiile, dezbaterile și procesul decizional se întemeiază pe procese factice, transparente și responsabile și pe date imparțiale bazate pe libertatea cercetării științifice, promovând încrederea și legitimitatea în materie de guvernare. Pentru a garanta procese consultative științifice, eficace și democratice, precum și sprijin științific pentru politicile publice, este necesar să se promoveze aderarea la cele mai înalte standarde de etică și integritate în domeniul cercetării. De asemenea, este esențial să se permită implicarea, să se construiască încrederea cetățenilor în știință și să se asigure sisteme

¹⁰¹ Ambasadorii implicării cetățenilor, foști participanți în cadrul grupurilor de dezbateri ale cetățenilor europeni, și-ar putea împărtăși experiența și ar putea contribui la promovarea participării cetățenilor.

¹⁰² Care ar putea servi unor proiecte concrete în țările candidate și țările potențial candidate la UE.

¹⁰³ Ambasadorii implicării cetățenilor, foști participanți în cadrul grupurilor de dezbateri ale cetățenilor europeni, și-ar putea împărtăși experiența și ar putea contribui la promovarea participării cetățenilor.

¹⁰⁴ Susținută de un atelier de inițiere și de un studiu privind opțiunile pentru contribuțiile comunității de afaceri.

de consultanță solide și independente. În acest sens, Comisia va adopta o **Recomandare privind dovezile științifice justificative și utilizarea acestora în procesul de elaborare a politicilor publice**.

Libertatea cercetării științifice este o componentă fundamentală a libertății academice și este esențială pentru generarea de cunoștințe de încredere și de date fiabile. Protejând independența cercetătorilor și a personalului academic de a explora, a pune sub semnul întrebării și a inova, acestea se asigură că dovezile utilizate în procesul de elaborare a politicilor sunt credibile și imparțiale. Aceste valori reprezintă totodată o condiție prealabilă pentru ca instituțiile de învățământ superior să își îndeplinească misiunea academică și societală, stimulând și promovând discursurile publice prin oferirea de expertiză și dovezi, având și un caracter esențial pentru reziliența democratică. Viitorul **Regulament privind Spațiul european de cercetare** va reafirma libertatea cercetării științifice în dreptul Uniunii, ca element esențial al valorilor academice. Libertatea artistică și protejarea artiștilor și a instituțiilor culturale, astfel cum se menționează în Busola pentru cultura Europei, reprezintă, de asemenea, o componentă importantă a structurii democratice și a rezilienței.

Pe baza Recomandării Consiliului din 2024 privind consolidarea securității cercetării¹⁰⁵, Comisia evaluează totodată opțiunile pentru înființarea unui **Centru european de expertiză în domeniul securității cercetării** pentru a consolida baza de date validate pentru elaborarea politicilor în materie de securitate a cercetării și pentru a promova o comunitate de practici la nivelul UE.

În sens mai larg, Centrul european pentru reziliența democratică ar putea facilita, de asemenea, **schimburile de experiență privind consolidarea rezilienței democratice**, cum ar fi **bunele practici pentru consolidarea comunității**, inițiativele de **alfabetizare mediatică** și acțiunile de **pregătire**.

Acțiuni:

- *adoptarea unei recomandări a Comisiei privind dovezile științifice justificative și utilizarea acestora în procesul de elaborare a politicilor publice;*
- *consacrarea libertății cercetării științifice în dreptul Uniunii în temeiul Regulamentului privind Spațiul european de cercetare;*
- *evaluarea opțiunilor pentru înființarea unui Centru european de expertiză în domeniul securității cercetării.*

3. Investițiile în democrație reprezintă investiții în viitorul nostru

Sprijinul financiar este esențial pentru realizarea priorităților Scutului european pentru democrație pe termen scurt și lung. O serie de programe de finanțare din partea Uniunii sunt relevante în acest sens. Programul **Europa creativă** oferă finanțare pentru a sprijini mass-media, jurnalismul și alfabetizarea digitală și mediatică. Programul **Europa digitală** sprijină colaborările multidisciplinare pentru a combate dezinformarea prin finanțarea EDMO, inclusiv a centrelor sale regionale, și a Rețelei europene de verificatori ai veridicității informațiilor.

¹⁰⁵ Recomandarea Consiliului din 23 mai 2024 privind consolidarea securității cercetării, C/2024/3510.

Programul **Orizont Europa** sprijină cercetarea, inovarea și experimentarea pentru a consolida democrația și guvernanta și pentru a dezvolta inovarea democratică. Programul „**Cetățeni, egalitate, drepturi și valori**” (CEDV) protejează și promovează valorile Uniunii și promovează implicarea și participarea cetățenilor la viața democratică a Uniunii.

Pilonul de răspuns rapid din cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională sprijină jurnalismul independent și consolidează contracararea capacităților FIMI în situații de criză. Alte programe, cum ar fi **programul „Justiție”** și **Erasmus+**, consolidează democrația prin atingerea obiectivelor lor principale. Facilitățile pentru Ucraina, Balcanii de Vest și Moldova permit acordarea de finanțare pe baza îndeplinirii reformelor structurale, cu scopul de a consolida democrația, cu sprijinul organizațiilor societății civile, al mass-mediei independente, al alfabetizării mediatică și al rezilienței la acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și la amenințările hibride. Comisia va lua în considerare cu prioritate aspectele legate de democrație în contextul programării acestor fonduri pentru perioada rămasă din actualul cadru financiar multianual (CFM). Ar trebui avute în vedere finanțări inovatoare, cum ar fi microgranturi pentru inițiative locale, instrumente financiare precum garanții, împrumuturi și capitaluri proprii, precum și încurajarea și raționalizarea finanțării participative.

Ar trebui stimulată finanțarea privată. De exemplu, finanțarea cu capital privat poate fi deja utilizată pentru reducerea riscurilor proiectelor creative din sectorul audiovizual prin finanțarea dezvoltării și distribuției de filme, de conținut media sau de inițiative culturale. O astfel de reducere a riscurilor ar putea fi aplicată proiectelor viitoare de sprijinire a jurnalismului și a mass-mediei independente. Evenimentele de strângere de fonduri ar putea stimula contribuțiile filantropice și colaborările cu fundațiile private pentru a consolida sprijinul financiar pentru Scutul european pentru democrație.

În contextul următorului **CFM pentru perioada 2028-2034**, Comisia a propus o serie de programe menite să contribuie la îndeplinirea obiectivelor Scutului european pentru democrație. Finanțarea propusă ar acoperi sprijinul pentru un spectru larg de priorități și actori, inclusiv mass-media liberă și independentă, activitatea organizațiilor societății civile, educația și reziliența democratică în ansamblu. În special, **AgoraEU** își propune să promoveze valorile comune, inclusiv democrația, și să sprijine diversitatea culturală europeană, sectoarele sale audiovizuale și creative, libertatea mass-mediei, precum și implicarea societății civile. Noua componentă **MEDIA+** din cadrul **AgoraEU** ar oferi sprijin global jurnalismului și mass-mediei de știri libere și independente, ar proteja și promova libertatea mass-mediei; ar consolida viabilitatea financiară a mass-mediei, ar sprijini alfabetizarea mediatică, precum și detectarea și combaterea dezinformării. Componenta **CEDV+** a programului **AgoraEU** își propune să sprijine punerea în aplicare a Scutului pentru democrație prin promovarea unor procese electorale libere, echitabile și favorabile incluziunii și prin consolidarea participării și implicării cetățenilor în viața democratică și civică a Uniunii. Alte acțiuni de sprijin importante

ar urma să fie finanțate prin **programul „Justiție”¹⁰⁶, Orizont Europa¹⁰⁷, Erasmus+¹⁰⁸, Fondul european pentru competitivitate¹⁰⁹, Instrumentul „Europa globală”¹¹⁰ și planurile de parteneriat național și regional¹¹¹.**

Reziliența democratică și apărarea se consolidează reciproc. **Cheltuielile pentru apărare** ar putea fi considerate, de asemenea, un mijloc de sprijinire a rezilienței democratice, de exemplu prin investiții în securitatea cibernetică, prevenirea amenințărilor hibride sau protecția infrastructurii critice și a instituțiilor democratice împotriva ingerințelor externe. Reziliența în materie de apărare a UE și acțiunile de contracarare a amenințărilor hibride consolidează reziliența democratică, inclusiv prin consolidarea excelenței tehnologice a Europei în domeniul apărării cibernetice și prin dezvoltarea de tehnologii de vârf. Sprijinul financiar din partea UE acordat în conformitate cu **Fondul european de apărare, cu programul „Orizont Europa”, cu programul Europa digitală, cu instrumentul SAFE (Acțiunea pentru securitatea Europei) și cu viitorul CFM în temeiul propunerii de program privind industria europeană de apărare** este esențial în acest sens.

4. Concluzii

Prezenta comunicare privind Scutul european pentru democrație oferă o abordare strategică pentru protejarea, consolidarea și promovarea democrației în UE pe termen lung. Aceasta subliniază angajamentul ferm al Comisiei de a consolida reziliența democratică în întreaga Uniune și disponibilitatea sa de a colabora cu alte instituții și organisme ale UE, cu statele

¹⁰⁶ Propunerea de instituire a următorului program „Justiție” vizează consolidarea democrației prin promovarea și sprijinirea formării profesionale a magistraților și a personalului din justiție în vederea promovării democrației și a asigurării punerii în aplicare coerente și eficace a instrumentelor juridice relevante ale UE.

¹⁰⁷ Următorul program Orizont Europa propus de Comisie va susține în continuare cercetarea care vizează consolidarea democrației și a valorilor democratice, prin promovarea implicării civice, încurajarea unor societăți reziliente și pluraliste și integritatea spațiului informațional și a peisajului mediatic, precum și combaterea dezinformării.

¹⁰⁸ Următorul program Erasmus+ propus de Comisie ar urma să pună un accent deosebit pe sprijinirea educației civice și a angajamentului civic, a valorilor UE, a rezilienței societății și a alfabetizării mediatice, cu respectarea deplină a competenței statelor membre în ceea ce privește definirea programelor școlare și academice și organizarea structurilor lor educaționale, inclusiv prin activități de învățare nonformală și informală care sprijină participarea tinerilor și învățarea de către tineri a modului de participare la democrație.

¹⁰⁹ Fondul european pentru competitivitate propus ar sprijini industria securității civile în domenii precum combaterea amenințărilor hibride.

¹¹⁰ În regiunile care fac obiectul extinderii și în cele din vecinătatea estică, instrumentul „Europa globală” propus va oferi instrumente de promovare a democrației, a bunei guvernante, a statului de drept și a respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În plus, Europa globală va sprijini progresele înregistrate de țările candidate și țările potențial candidate în direcția respectării standardelor UE, în conformitate cu principiul „abordării cu prioritate a elementelor fundamentale” în materie de extindere. În acest context, se va acorda totodată o atenție deosebită consolidării mass-mediei independente și alfabetizării mediatice, precum și îmbunătățirii rezilienței împotriva acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine (FIMI) și a amenințărilor hibride.

¹¹¹ Planurile de parteneriat naționale și regionale, puse în aplicare cu respectarea principiilor guvernantei și parteneriatului pe mai multe niveluri, pot sprijini capacitățile statelor membre de combatere a formelor grave de criminalitate organizată, în special legate de amenințările hibride, cum ar fi acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, precum și măsurile care consolidează guvernanta democratică, de exemplu prin îmbunătățirea transparenței, promovarea dialogului civic, sprijinirea societății civile și consolidarea statului de drept.

membre ale UE, cu parteneri din vecinătatea UE, cu părțile interesate relevante, precum și cu cetățenii, în scopul de a aborda provocările cu care se confruntă democrația.

În cadrul acestei abordări strategice sunt anunțate o serie de acțiuni, care vor fi puse în aplicare treptat până în 2027. Statele membre vor juca un rol esențial în atingerea acestor obiective, iar Comisia va depune în continuare eforturi pentru a asigura asumarea în comun a responsabilității.

Pentru a asigura monitorizarea politică a punerii în aplicare a prezentei comunicări, Comisia va informa periodic Parlamentul European și Consiliul. Comisia va organiza un forum ministerial anual la nivel înalt pentru a face bilanțul acțiunilor desfășurate în cadrul Scutului european pentru democrație și pentru a facilita schimbul de bune practici, prin implicarea atât a actorilor instituționali, cât și a celor neinstituționali. De asemenea, Comisia va colabora cu interlocutorii și cu părțile interesate de la nivel național și local. Până la sfârșitul mandatului, Comisia va face un bilanț al punerii în aplicare și al impactului acțiunilor cuprinse în prezenta comunicare.

Scutul european pentru democrație este un element integrant al abordării proactive pe care Comisia o adoptă pentru a apăra și a susține valorile UE. Comisia a întreprins măsuri ferme pentru a proteja și a promova statul de drept și drepturile fundamentale în UE, în special prin intermediul **raportului anual privind statul de drept** și al rapoartelor anuale privind aplicarea **Cartei drepturilor fundamentale a UE**. Protejarea și promovarea drepturilor omului și a democrației reprezintă, de asemenea, o prioritate-cheie a acțiunilor externe ale UE, astfel cum se subliniază în **Planul de acțiune privind drepturile omului și democrația 2020-2027**. **Strategia UE pentru societatea civilă**¹¹² vine în completarea acestor eforturi prin promovarea unui angajament mai ferm cu organizațiile societății civile și prin încurajarea unui spațiu civic prosper în întreaga UE.

Democrația este un angajament zilnic pe care trebuie să îl protejăm, să îl cultivăm și să nu îl considerăm niciodată ca fiind garantat. UE își menține angajamentul ferm de a apăra democrația și de a promova valorile, instituțiile și procesele democratice, în contextul creșterii numărului de provocări la nivel extern și intern. Merită să păstrăm ceea ce avem și vom acționa în acest sens în condiții de unitate și forță deplină, construind democrații puternice și reziliente.

¹¹² Comisia Europeană, Comunicarea privind Strategia UE de sprijinire, protejare și capacitate a societății civile, COM(2025) 790 final.

SERVICIUL PENTRU AFACERI EUROPENE

Fișă de sinteză

COM(2025) 791 final -

Comunicare Comună către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Scutul european pentru democrație: consolidarea democrațiilor puternice și reziliente

1. **Data adoptării:** 12 noiembrie 2025;
2. **Denumirea documentelor:** - Comunicare Comună către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Scutul european pentru democrație: consolidarea democrațiilor puternice și reziliente
3. **Date de identificare:** COM(2025) 791
4. **Tipul documentului:** nelegislativ
5. **Subiecte:** Drepturile fundamentale în UE, Carta; Drepturile cetățenilor; Drepturile politice, dreptul de vot și dreptul de a candida la alegeri; Libertățile fundamentale, drepturile omului, democrația în general.
6. **Stadiul actual/Evoluții viitoare:** Parlamentul European etapă pregătitoare (conform OEIL), Comisia Europeană competentă (raport) Comisia pentru Libertăți civile, justiție și afaceri interne (LIBE)

1. CONTEXT:

Scutul european pentru democrație este definit de o perioadă de provocări fără precedent, în care valorile fundamentale ale Uniunii Europene sunt testate de presiuni externe și vulnerabilități interne complexe.

Principalele elemente care definesc acest context sunt:

- ✓ **Amenințările geopolitice și acțiunile regimurilor autoritare:** Democrațiile europene se confruntă cu un număr tot mai mare de confruntări geopolitice și conflicte. Regimurile autoritare, în special Rusia, consideră democrația o amenințare și utilizează tactici agresive, precum atacurile hibride, manipularea faptelor istorice și dezinformarea pentru a discredita actorii democratici și a submina încrederea cetățenilor în instituții.
- ✓ **Vulnerabilitățile spațiului digital:** Transformarea digitală profundă a remodelat dezbateră publică, dar a creat și noi riscuri. Utilizarea *algoritmilor care limitează spațiul comun de dezbatere*, răspândirea tehnicilor de manipulare online (precum deepfake-urile și conținutul generat de Inteligența Artificială) și dependența tinerilor de platformele de socializare și influenceri au făcut ca ecosistemul informațional să fie mai ușor de exploatat.
- ✓ **Erodarea rezilienței interne:** UE observă o creștere a extremismului și a polarizării, o scădere a nivelului de încredere și implicare civică, precum și o deteriorare a mediului în care activează jurnaliștii și societatea civilă. Presiunea economică asupra mass-mediei independente a dus la apariția „vidurilor de știri”, în special în zonele rurale, făcând aceste populații mai expuse la dezinformare.

În esență, acest "Scut" este un răspuns de urgență care recunoaște că democrația nu trebuie considerată niciodată ca fiind garantată și că protejarea ei necesită o abordare la nivelul întregii societăți pentru a asigura independența și libertatea Europei.

2. CONȚINUT

Comunicarea privind Scutul european pentru democrație reprezintă un demers strategic al Uniunii Europene pentru a proteja, consolida și promova democrația pe termen lung, într-un context marcat de presiuni interne și externe tot mai mari. Această inițiativă pornește de la premisa că democrația este piatra de temelie a UE, fiind esențială pentru pacea, securitatea, prosperitatea economică și coeziunea socială a continentului.

Conținutul comunicării este structurat pe trei domenii prioritare de acțiune:

- ✓ **Conștientizarea situației și răspunsul operativ:** Pilonul central al acestei direcții este înființarea *Centrului european pentru reziliența democratică*, care va funcționa ca o platformă de schimb de informații și cooperare între statele membre și instituțiile UE. Acest centru va fi sprijinit de o platformă a părților interesate (societate civilă, cercetători, verificatori ai veridicității informațiilor) și de un protocol pentru gestionarea incidentelor de criză bazat pe Regulamentul privind serviciile digitale (DSA).
- ✓ **Protejarea proceselor electorale și a spațiului democratic:** Comunicarea propune măsuri concrete precum elaborarea de *orientări privind utilizarea inteligenței artificiale (IA) în alegeri*, crearea unui registru de standarde comune pentru procesele electorale și adoptarea unei recomandări privind *siguranța candidaților și a reprezentanților aleși*. De asemenea, se pune accent pe implementarea Regulamentului european privind libertatea mass-mediei (EMFA) și pe revizuirea Directivei serviciilor mass-media audiovizuale pentru a asigura sustenabilitatea sectorului media.
- ✓ **Implicarea cetățenilor și educația pentru democrație:** Conținutul include inițiative precum *Programul de sprijin pentru competențe de bază pentru școli* (din 2026), actualizarea orientărilor pentru profesori privind combaterea dezinformării și crearea unui *centru de tehnologie civică la nivel european*. Totodată, se propun metode noi de deliberare, cum ar fi grupurile de dezbateri ale cetățenilor europeni și inițiativa „Vocile viitorului” pentru tineret.

3. OBIECTIVELE CHEIE

Obiectivele principale ale comunicării includ:

- ✓ **Protejarea integrității spațiului informațional:** Se urmărește combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor (FIMI) și a dezinformării, care sunt utilizate de regimuri autoritare pentru a eroda încrederea cetățenilor în instituții.

Acțiuni:

- Înființarea Centrului european pentru reziliența democratică, care va funcționa ca o platformă pentru schimbul de informații, cooperare operațională și consolidarea capacităților între instituțiile UE și statele membre.
- Instituirea unei platforme a părților interesate neinstituționale (societate civilă, cercetători, verificatori ai veridicității informațiilor) pentru a contribui la activitatea centrului.
- Elaborarea unui protocol pentru incidente și situații de criză bazat pe Regulamentul privind serviciile digitale (DSA) pentru a asigura reacții rapide la operațiunile informaționale la scară largă.
- Sprijinirea unui Plan de acțiune al UE pentru combaterea FIMI (acțiuni străine de manipulare a informațiilor și ingerințe străine) și a dezinformării.
- Crearea unei rețele europene independente de verificatori ai veridicității informațiilor și a unui registru independent aferent.

- Extinderea mandatului Observatorului european al mass-mediei digitale (EDMO) pentru a include noi capacități de monitorizare, în special în context electoral.
- Consolidarea capacităților delegațiilor UE și a misiunilor diplomatice pentru a contracara FIMI la nivel global.

- ✓ **Consolidarea instituțiilor democratice:** Un obiectiv major este asigurarea unor alegeri libere și corecte, protejarea infrastructurilor electorale împotriva atacurilor cibernetice și garantarea transparenței în finanțarea politică.

Acțiuni:

- Intensificarea cooperării în cadrul Rețelei europene de cooperare privind alegerile (ECNE) pentru a proteja infrastructurile critice legate de alegeri.
- Elaborarea de orientări privind utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale (IA) în procesele electorale și încurajarea angajamentelor voluntare ale partidelor politice în acest sens.
- Crearea unui registru de referințe și standarde comune pentru procesele electorale.
- Lansarea unei rețele voluntare a UE de influențeri pentru a promova alfabetizarea digitală și informarea corectă cu privire la campaniile politice.
- Promovarea transparenței finanțării în politică, prin schimbul de bune practici privind gestionarea donațiilor anonime sau a criptomonedelor.
- Adoptarea unei recomandări a Comisiei privind siguranța în politică, vizând protejarea candidaților și a reprezentanților aleși împotriva amenințărilor și violenței.

- ✓ **Sprijinirea mass-mediei libere și independente:** Comunicarea vizează protejarea pluralismului media și a jurnaliștilor împotriva presiunilor sau atacurilor abuzive (cum ar fi acțiunile de tip SLAPP).

Acțiuni:

- Revizuirea Directivei serviciilor mass-media audiovizuale (DSMAV) pentru a moderniza normele de publicitate și a spori vizibilitatea serviciilor de interes general.
- Lansarea unui Program de reziliență în domeniul mass-mediei pentru a susține jurnalismul independent, inclusiv la nivel local, și educația mediatică.
- Actualizarea Recomandării privind siguranța jurnaliștilor și organizarea unui eveniment la nivel înalt pentru combaterea acțiunilor de tip SLAPP.
- Promovarea investițiilor private în mass-media de știri, în colaborare cu Grupul Băncii Europene de Investiții (BEI).
- Revizuirea Directivei privind dreptul de autor pentru a aborda provocările ridicate de IA generativă.

- ✓ **Stimularea rezilienței societății:** Se dorește capacitatea cetățenilor prin educație civică, alfabetizare mediatică și digitală, facilitând în același timp noi metode de participare activă la procesul decizional.

Acțiuni:

- Dezvoltarea unui Program de sprijin pentru competențe de bază pentru școli, începând cu 2026, care să includă competențe cetățenești și digitale.
- Actualizarea orientărilor pentru profesori privind combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale.

- Organizarea unui grup de dezbateri al cetățenilor europeni privind reziliența democratică.
- Înființarea unui centru de tehnologie civică la nivel european pentru a sprijini inovațiile digitale care favorizează participarea democratică.
- Lansarea inițiativei „Vocile viitorului”, care include crearea unui Forum european pentru echitatea între generații în democrație.
- Adoptarea unei recomandări privind dovezile științifice justificative în procesul de elaborare a politicilor publice.

Comunicarea subliniază că aceste acțiuni vor fi susținute financiar prin programe precum **Europa creativă, Orizont Europa, Programul „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CEDV)** și noul instrument propus, **AgoraEU**, pentru perioada 2028-2034. Implementarea acestor măsuri se va face treptat până în 2027, implicând o colaborare strânsă cu statele membre și partenerii internaționali.

4. URMĂRIREA ÎN CADRUL COMISIILOR COMPETENTE ALE SENATULUI

Acest COM a fost trimis pentru examinare la:

- Comisia pentru afaceri europene;
- Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări
- Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități
- Comisia pentru constituționalitate

5. URMĂRIREA DE CĂTRE MINISTERE ȘI ALTE AUTORITĂȚI:

Acest COM a fost trimis pentru puncte de vedere la:

- Ministerul Afacerilor Externe;
- Ministerul Justiției

Descriptori Eurovoc:

Instituție a UE; libertatea presei; mass-media; Organism al UE; democrație; acces la informații; acțiune a UE; dezinformare; alegeri; societate civilă.

Până la data redactării fișei de sinteză, propunerea se află în proces de examinare parlamentară la următoarele Parlamente: Camera deputaților a României, senatul României, Parlamentul Finlandez, Parlamentul danez, Senatul Olandez, Senatul Ceh .

lpex.eu

Site-ul Comisiei Europene

Baza de date a PE , Legislative Observatory OEIL

Întocmit: Ingrid Zaarour, consilier SAE